

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inerati do 80 peš vst do Din 2, do 100 vst do Din 2,50, od 100 do 300 vst do Din 3, večji inerati peti vst do Din 4.—, Popust po dogovoru, inerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ vrsta mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopis se ne vrne.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica št. 65; Podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemško-ruska pogajanja v Moskvi

V Moskvo je odpotovala posebna nemška delegacija, da se dogovori z rusko vlado glede razdelitve Poljske in določitve novih meja — Preostala Poljska naj bi bila postavljena pod skupni nemško-ruski protektorat

London, 21. sept. e. Iz Berlina javljajo, da je včeraj popoldne vojna delegacija, sestavljena iz članov štaba, kancelarja Hitlerja, odpotovala v Moskvo. Namen te delegacije je, pogajati se z rusko vlado glede določitve definitivne meje na bvisem poljskem ozemlju in glede dogovora o skupnem protektoratu nad Poljsko.

Berlin, 21. sept. e. (United Press.) Iz zanesljivega vira se doznava, da se bodo v prihodnjih dneh začela v Moskvi pogajanja med Rusijo in Nemčijo glede določitve novih mej obeh držav. V dobro poučenih krogih mislijo, da bodo ta pogajanja trajala teden dni. Sovjetski krogi sodijo, da bo šla ta meja zapadno od Brest-Litovska. Nova razmejitev bo povečala število prebivalstva Rusije za 12 milijonov duš. Nemške čete iz področja vzhodno od Brest-Litovske se že umikajo. Prebivalstvo, ki bo pripadlo Sovjetski Rusiji, tvori 2 in pol milijona Belorusov in 8 milijonov Ukrajincev. Smatrajo, da bo Lwow pripadal Rusiji, prav tako tudi Vilno. Nemci bodo, kakor pričakujejo, obdržali petrolejsko okolico Drohobica. Ostanek Poljske bi bila majhna vazalna država, ki bi jo tvorili področje Varšave in Lodz in bi bila pod skupnim protektoratom Nemčije in Rusije.

London, 21. sept. e. V Berlinu je bilo izdano včeraj uradno poročilo, v katerem se potrjuje, da se nemške čete umikajo iz raznih delov zasedene Poljske in sicer na vsej črti od vzhodnega pasu do madžarske

meje, da tako dajo možnost ruskim četam, da neovirano zasedejo področje Bele Rusije in Ukrajine. Obveščeni krogi v Berlinu potrjujejo, da je splošno mnenje uradnih nemških krogov, da Rusija ne bo zahtevala ozemlja izven Ukrajine in Bele Rusije.

London, 21. sept. s. V tukajšnjih diplomatskih krogih mislijo, da bo Rusija držala zase vse vzhodni del Poljske do takozvane Curzonove linije. Potemtakem bo ostala ruska tudi Vilna, na jugu pa Lwow, petrolejski vrelci v Galiciji ter vsa poljsko-madžarska meja. Po nekaterih znakih sodijo, da so šli tu Rusi dalje, nego so Nemci pričakovali.

Cernovice, 21. sept. br. Dopisnik velikega švedskega lista poroča, da je pohod ruskih čet v Galiciji tako nagel, da je sovjetska vojska v dobrih dveh dneh postala popoln gospodar vseh prometnih zvez, ki vodijo iz Poljske v Rumunijo in da je s tem popolnoma izrinila nemške čete iz bližine rumunskih petrolejskih vrelcev.

Pariz, 21. sept. s. Sinočnijski »Temps« po-udarja važnost dejstva, da je ruska vojska okupirala vso rumunsko mejo ter pravi, da je s tem Rusija zaprla Nemčiji pot do Rumunije in Črnege morja.

Kovno, 21. sept. e. (Reuter) Tu zatrjujejo, da bodo po razmejitveni črti, ki jo je predlagala Rusija, Vilna Bialistok in Lwow pripadali Rusiji.

Razdelitev interesnih področij v Evropi

Madžarske informacije o nemško-ruskih dogovorih glede bodoče politike v Evropi

Budimpešta, 21. sept. z. V tukajšnjih diplomatskih krogih sodijo, da obstoja med Nemčijo in Rusijo že obsežen dogovor ne samo glede razdelitve Poljske, nego tudi glede razdelitve interesnih področij v Evropi. Po mnenju madžarskih političnih krogov je Nemčija prepustila Rusiji vpliv na Balkanu. Za to ceno naj bi se bila Rusija odpovedala svojemu vplivu v pretežnem delu Poljske in zagotovila Nemčiji podporo glede njenih nadaljnjih aspiracij v Evropi in izven nje. Sprito tega polagajo v Budimpešti največjo važnost na ureditev odnosov med Madžarsko in bal-kanskimi državami, zlasti do Jugoslavije, s katero se že vodijo tozadevna pogajanja.

Budimpešta, 21. sept. e. Diplomatski in politični krogi v Budimpešti zdaj že z večjo mirnostjo gledajo na razvoj mednarod-

nih dogodkov. Načrtujejo se, da bo akcija ruskih čet ostala brez resnih posledic za Srednjo in južno Evropo. V Budimpešti smatrajo, da bo Mussolini prevzel inicijativo v namenu, da se v tem delu Evrope zavaruje mir in zato je povsem naravno, da je ta nameravana Mussolinijeva akcija predmet največje pozornosti. Mnogo se govori tudi o odnosih med Madžarsko in Rumunijo. Dozdej pa iz krogov zunanega ministrstva še niso potrdene vesti, ki krožijo glede pozitivnih rezultatov konference obeh držav, vendar se na podlagi dejstev, da je bila med Madžarsko in Rumunijo sklenjena trgovinska pogodba, kakor tudi na podlagi drugih dejstev, ki so se pokazala glede nadaljnjega razvoja rumunsko-madžarskih odnosov, lahko goji najboljše upanje.

Pravi cilji Rusije

Zanimive informacije italijanskega lista

Turin, 21. sept. e. V poročilu iz Londona tukajšnja »Stampa« razpravlja o razlogih ruske intervencije v poljsko-nemškem sporu. Poljski krogi v Londonu pod-udarijo, da je Moskva, ko so se še vodila angleško-rusko-francoska pogajanja, ponudila, da bi branila Poljsko, če bi bila napadena od Nemčije. Rusija je zahtevala, da Poljska dovoli prehod ruskih čet skozi dva koridorja. Prvi koridor, ki ga je omenjala sovjetska vlada, naj bi bil namenjen za prehod ruskih čet proti Vilni in od tod proti Vzhodni Prusiji, drugi pa preko Lwowa do madžarske meje. Na podlagi tega je Rusija zahtevala v pogajanjih z Anglijo in Francijo v bistvu isto, kar je pozneje dosegla v sporazumu z

Berlinom. Poročilo naglašja, da je bil cilj ruskih zahtev v tem, da se zadrži nemška ekspanzija proti vzhodu. Zato je Rusija, ko se ni mogla sporazumeti z zapadnimi demokracijami, sklenila pakt z Nemčijo, čigar rezultat je skoraj enak tistemu, ki ga je hotela doseči v pogajanjih z Anglijo in Francijo. Tukajšnji poljski krogi smatrajo, da Rusija ne bo dovolila Nemčiji, da si vzame oni del ukrajinskega področja na Poljskem, ki so ga Nemci že zasedli, ker hoče Moskva na vsak način preprečiti nevarnost, da bi organizirali ukrajinsko iredento, ki bi po starih berlinskih načrtih odprla pot Veliki Ukrajini izven meja Sovjetske Rusije.

Baltske države se čutijo ogrožene

Vzmemirjenje zaradi nadaljnjega zbiranja ruske armade ob mejah Estonske in Latvije

Curih, 21. sept. p. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja vesti iz Helsinkov, da se na finski zapadni meji še nadalje izvajajo ruski mobilizacijski ukrepi in da se ruske sile še zmerom koncentrirajo. Ruski vojaški transporti odhajajo nenehoma proti jugozapadu. Tamkajšnji odgovorni krogi opozarjajo, da v Estoniji v nasprotju z Litvo in Latvijo ni bila proglašena nikakoli mobilizacija. Finska pa ostane še nadalje izven območja vzhodnoevropskega konflikta. »Berner Bund« objavlja posebno poročilo s evropskega vzhoda, v katerem beleži, da je nastalo v Litvi in Latviji veliko vzmemirjenje sprito koncentracije ruskih čet na njihovih mejah. Vendar pa je nemški poslanik v Rigi izjavil predsedniku latviške republike, da nemško-ruski pakt ne vsebuje

ničesar, kar bi omogočilo kakšno vojaško akcijo Nemčije ali Rusije proti baltskim državam.

Utrditev Rusije v Evropi

Amsterdam, 21. sept. s. »Allgemeine Handelsblat« piše o ruski invaziji na Poljskem, da je utrditelj Rusije v srednji Evropi tako velika važnost, da posledice tega zaenkrat sploh še ni mogoče pre-oceni. Hitler je s tem plačal zelo visoko ceno za rusko pomoč. Nemčija sicer lahko računa na ekonomsko pomoč Rusije, vendar jo dvojnajf, če to lahko pride v do-

glednem času. Rusija skoro vse rudnine, ki jih producira, potrebuje sama.

Madžarska bo zopet obnovila odnose z Rusijo

Budimpešta, 21. sept. z. V madžarskih merodajnih krogih z veliko pozornostjo spremljajo razvoj mednarodnih dogodkov. Sprito pojava ruske armade na madžarski meji polagajo največjo važnost na zopetno obnovo diplomatskih odnosov z Rusijo, ki so bili ob pristopu Madžarske k protikomunističnemu paktu prekinjeni. Merodajni budimpeštanski krogi zatrjujejo, da želi Madžarska ohraniti z Rusijo čim boljše odnose, kar smatrajo za tem bolj naravno, ker je tudi Nemčija sklenila pakt z Rusijo.

Pogajanja za Vilno

Kovno, 21. sept. br. Že dva dni se vodijo med zastopniki Litve in ruskih vojaških oblasti pogajanja za Vilno. Litovski vladni krogi pa se načejujejo, da se bodo pogajanja za Vilno in vse predele vilenskega vojvodstva, v katerih so Litovci v večini, in krat-

kem uspešno zaključila in da bodo Rusi te kraje izročili Litvi.

Diplomatski zastopnik ruske vlade je bil danes v zunanjem ministertvu in je državnemu podtajniku izjavil, da namerava Rusija anektirati le beloruske in ukrajinske pokrajine. V poučenih krogih tolmačijo to izjavo v tem smislu, da je Litvi sedaj dana prosta pot v Vilno.

Samo formalni protest Anglije in Francije v Moskvi

Moskva, 21. sept. w. Francoski in angleški poslanik v Moskvi sta danes zahtevala sprejem pri komisarju za zunanje zadeve. Oba poslanika sta napovedala izročitev posebne note svojih vlad, v katerih Anglija in Francija protestirata proti vklopu ruskih čet na Poljsko. Kolikor se je moglo izvesti v tukajšnjih diplomatskih krogih, Anglija in Francija zaenkrat zaradi postopanja Rusije ne bosta izjavljali nikakih konsekvenc, marveč se bosta ome-žili zgolj na formalni protest.

Poljska vojska se še bori na treh frontah

In sicer ob Bzuri, na fronti Varšava-Demblin in pri Lwovu

CERNOVICE, 21. sept. e. Včeraj so imeli novinarji v Cernovicah priliko razgovorjati se z vojaškim funkcionarjem poljske vlade. Ta je glede na sedanjí vojni položaj na Poljskem izjavil:

Na reki Bzuri, severozapadno od Varšave se še vedno bori velika poljska armada pod vodstvom generala Potinovekega. Druga postojanka, ki jo še drži naša vojska, je jugozapadno od Varšave na črti Varšava-Demblin. To fronto drži general Brumel. Tu se naše čete junaško bore. Na poslednjem je tretji kraj, kjer se naše čete še drže, Lwow. Njega brani general Sosnowski. Tu se naše čete bore z Nemci in Rusi. Eni in drugi žele zavzeti Lwow, a oboji bodo to drago plačali. V področjih pri Zaleskkih in v Beli Rusiji ni bilo nobenih bojev, kjer tam ni bilo naše vojske. V področju pri Pinsku sploh nismo imeli vojske. Tu so velika močvirja, a prav odtod je prišel strašni udarec in to v trenutku, ko se naše čete utrle na položajih in ko je bilo upanje, da bodo zadržale nasprotnika. Bilo je to prav takrat, ko je general Brumel dosegel ogromen uspeh z razbijem nemške vojske južno od Varšave in ko je hkrati general Sosnowski zmagal pri Lwovu.

Glede položaja v Vzhodni Galiciji se doznava, da Nemci tam vrše veliko protinagajško propagando. O nadaljnji usodi Polj-

ake se med Poljaki govori, da bi bil edini človek, ki uživa zaupanje vseh Poljakov in ki bi lahko stopil v nekaka pogajanja z Nemci, general Sosnowski. Mnogi vojaki, ki so prišli v Rumunijo, so prosili, da se spet lahko vrnejo na Poljsko. Mislijo so, da bodo prepeljali v Francijo, da bi se borili kot legionarji, zdaj pa se rajše vrnejo na Poljsko.

Rusko vojno poročilo

VARŠAVA, 21. sept. e. Generalni štab ruske vojske je sredi izdal naslednji komunikat: V teku 20. septembra so deli rde-čje vojske nadaljevali napredovanje in od-tili poljsko vojsko, ki je skušala ovirati naše čete. Na severu smo zavzeli Grodek, na jugozapadu Ukrajine pa Kovel in Lwow. V času od 17. do 20. septembra smo razorožili 3 poljske pešadijske divizije in 2 konjeniški brigadi. Po naknadnih podatkih je bilo ujetih nad 60.000 vojakov in oficirjev s popolno vojaško opremo in artiljerijo. Na severni fronti smo zavzeli Vilno, Baranovce, Molodečno in Sarno. Po-leg ogromnega vojaškega materiala smo zaplenili tudi 280 topov in 120 letal. Pre-števovanje zaplenjenega materiala se nadaljuje.

Varšava v plamenih

Posadka se še vedno ogorčeno brani

Varšava, 21. sept. e. Včeraj popoldne je varšavski župan naslovil apel na angleško vlado in prošil za pomoč, ker se nahaja prebivalstvo v obupnem položaju. Med prebivalstvom je zavladala lakota. Posamezni deli mesta se v plamenih.

Napadi odbiti

Varšava, 21. sept. e. Komanda obrambe Varšave je izdala sredi naslednje ob-vestilo:

Na naprej pomaknjenih zapadnih polo-žajih pred Varšavo smo ohranili in zava-rovali svoje pozicije. Na severu smo od-bili napad sovražnih tankov in jih mnogo umili. Naša konjenica je razgnala ostan-ke bežeče vojske. V Pragi, predmestju Varšave je nastal strahovit boj na nož, v katerem smo zaplenili 3 težke in 7 lah-kih streljnih. Nemci so imeli mnogo mrt-vih in ranjenih. Varšava je bila včeraj trikrat bombardirana iz zraka, pri napadu je sodelovalo 40 sovražnih bombnikov, od katerih smo jih 5 izstrelili. Pri bom-bardiranju mesta je bil popolnoma uni-čen kraljev dvorec, porušen je tudi na-rodni muzej in mnogo hiš v središču me-sta. V predmestju Bjenali je porušena akademija za telesno vzgojo. Duh vojske je odličen.

Varšava, 21. sept. e. Radijska postaja Varšava II. je sporočila naslednje poro-čilo vojakom, ki branijo Varšavo: Sovražna propaganda še naprej širi la-žnive vesti, da je Varšava tik pred pad-cem. Resnica je, da Nemci Varšavo še na-dalje napadajo, toda mesto se ne bo vda-lo. Poljski vojak se ne boji sovražnega tanka, ne letala, niti topov. Pripravljen je, da na odstopi niti pod prestolnico. Varšava bo nadaljevala borbo in bo zma-gala.

Proglas varšavskega župana

Varšava, 21. sept. s. Varšavski župan je sredi zopet govoril po radiu na naslov Anglije in Francije. Dejal je: Naš duh je mo-čan. Ko smo apelirali na francosko in an-gleško pomoč, ni bil to znak naše slabosti. Ne obupujemo, temveč smo prepričani, da smo vsak dan bližje zmagi. Zavezniki nas ne bodo zapustili in zmagali bomo.

Junaška obramba

Varšava, 21. sept. AA. Havas. Polkovnik Lipinski je imel po varšavski radiopostaji tale govor:

Položaj je danes isti, kakor je bil včeraj. Če tri dni napada sovražnik trdnjavo Pra-go, toda vsi napadi so bili odbiti s krvavi-mi izgubami za sovražnika. Naša obramba

ni samo pasivna, temveč je tudi aktivna. Mi se branimo in neprestano vršimo tudi napade. Na zapadnem sektorju je bil so-vražnik odbit. Obramba Varšave nima možnosti objaviti vseh vesti, ki se pričaku-jejo, zaradi tega, ker so tako poveljništvo kakor tudi vojniki ves čas v borbi in nima-jo časa sestavljati poročila. Nekega dne bo mogoče izvesti vse o junaštvu obrambe Varšave. Takrat se bo zvedelo vse o voja-kih in častnikih, katerih dejanja spadajo v zgodovino. Varšava je postala centralna točka vseh borb. Mi smo dolžni braniti Varšavo. Mi vemo, da se tudi Lwow juna-ško brani, vemo, da so se v bližini Kut-na odigrale ogorčene borbe, toda najvaž-nejša točka je Varšava, ki se še vedno dr-ži. Zadnja dva dneva sta v mestu mirna. Trgovine so začasno odprte in promet je normalen. Izkoriščamo to zatišje, da bi se čim bolj organizirali, ker ne vemo, kaj nas jutri čaka. Danes vlada mir, toda jutri la-hko nastopijo peklenske ure. Treba se je pripraviti na novo borbo. Na koncu svoja-ga govora je pozval Lipinski branitelje, naj se borijo do konca z vsemi silami.

Poljska letala pristala v Bolgariji

Sofija, 21. sept. e. Dva lahko poškodova-na poljska bombnika sta bila zaradi po-manjkanja bencina prisiljena spustiti se v okolici Ruščuka. Pristojne oblasti so le-talce takoj razorožile, oba bombnika pa spravile. Po uradno še nepotrjenih vestih so se tudi v okolici Šumena spustili še tri-je poljski bombniki. Tudi v tem primeru so letalce razorožili in internirali v notra-njosti Bolgarije, bombnike pa zaplenili.

Poročilo varšavskega poveljnika

Varšava, 21. sept. s. Poveljstvo mesta objavlja preko radija, da je bilo mesto včeraj trikrat bombardirano. Več nemških letal je bilo sestreljenih. Bombe so poru-šile mnogo važnih zgradb. Poljski so od-bili napade nemških čet tako na zapadu, kakor tudi na vzhodu mesta. V mestu je začelo primanjkovati živila in so začeli z razdelitvijo konjskega mesa.

Bukarešta, 21. sept. br. Varšava se je po najnovjših poročilih sredi držala. Ob 21. je varšavski radio še dajal vesti. Po koncertu za varšavsko posadko je nato dajal poročila o vojaškem položaju. Napo-vedovalec je rekel, da skuša sovražnik za-vzeti Varšavo z letalskimi bombami in z obsestreljevanjem iz dalekostrelnih topov, ne tvega pa direktnega napada na mesto. O položaju poljske južne armade je var-šavski radio poročal, da se je vrhovnemu poveljniku južne vojske, generalu Sosnow-skemu posređilo, da je s silajnim mane-vrom prisilil Nemce da se s umaknili iz-pred Lwova. Če bo Lwow padel, ga ne bodo zasedli Nemci, temveč Rusi. Isto poročilo pravi na koncu, da se poljska vojska sko-raj nikjer ne bori z Rusi in da se poljski vojniki borijo z ruskimi. Na koncu je na-povedovalec ponovil razglas varšavskega župana, da se bo Varšava borila do smrti, njega moža.

Novo francosko posojilo Poljski

PARIZ, 21. sept. p. Uradni list je dan-es objavil dekret, s katerim je bil finan-čni minister pooblaščen, da izplača vladi poljske republike predujem, 600 milijonov frankov. To posojilo se bo amortiziralo v 15 letih po 5 odstotnih obrestih.

Pogrešan novinar

New York, 21. sept. j. Znanega poroče-valca »Chicago Daily News« Mavreja, ki se je po izbruhu nemško-poljske vojne na-potil v Varšavo, že več dni pogrešajo. Ame-riški vojaški ataše v Bukarešti je prejel nalog, naj se nemudoma napoti na Poljsko in poišče pogrešanega ameriškega žurnali-sta. Mavrer spada k eliti ameriških novi-narjev. Zaslavljen je zadnja leta posebno s svojimi izvirnimi reportažami s kitajskih bojišč, kjer je ponovno tvegal življenje. Njegova poročila o bojih med Kitajci in Japonci je čitala vsa Amerika z največjo napetostjo in zanimanjem.

Jugoslovani v Varšavi

Varšava, 21. sept. e. Beograjska »Politika« objavlja naslednje brzojavno poro-čilo svojega poročevalca iz Varšave, ki je prispelo preko Tunisa v Beograd. Poročilo se glasi:

V teku včerajšnjega dne (19. t. m.) je vladalo v oblegani Varšavi relativno zati-šje. Pomoči pa so Nemci z vso silo napadli predmestja Varšave. Vao preteklo noč so bili strahoviti boji. Predmestja so bila hu-do bombardirana. Pri bombardiranju je so-delovala tudi težka artiljerija, po ulicah na periferiji pa je bilo slišati roglanje streljnih. Danes poljski listi, ki še vedno izhajajo v

Varšavi, objavljajo, da so bili Nemci vrže-ni iz predmestij. Tu ni nobenega kome-n-tarja, niti vesti o ruskih akcijah na polj-skem ozemlju. Prebivalstvo Varšave še vedno upa na zmago pravične stvari, dasi ve, da je položaj brezupen, ker je Varšava odrezana od zunanega sveta. Davi se je spet vršila srdita bitka med nemško in poljsko artiljerijo. Naše poslanstvo v Var-šavi je popolnoma odrezano od ostalega sveta. Zaradi tega jugoslovenako poslani-štvo prosi »Politiko«, naj objavi, da so se vsi jugoslovenski državljani zatekli na po-slanstvo in da so vsi čili in zdravi.

Na zapadu nič novega

Mnenje švicarskega vojaškega strokovnjaka o položaju na zapadu

Pariz, 21. sept. br. Francosko poveljstvo je sredi objavilo vojaško poročilo št. 33: Večjih sprememb ni bilo. Na raznih odsekih sovražnikovo topniško delovanje. V zraku je bilo več spopadov med lovci. Se-strelli smo sovražno lovsko letalo, ki je padlo v francosko črto.

Basel, 21. sept. s. Na francosko-nemški fronti je bilo ponovi opaziti veliko aktivnost. Zapadno in vzhodno od Saarbrückna so Nemci podvzeli močne napade, vendar so bili odbiti. Aktivnost artilerije je bila na obeh straneh zelo velika. Francozi zbirajo za fronto zelo velike množice vojaštva, tankov in drugega vojnega materijala. Po vsej fronti je prišlo ponovi tudi do patulnih bojev.

Bern, 21. sept. br. švicarska vojaška strokovna revija je objavila poročilo visokega oficirja švicarske generalnega štaba, ki je član švicarske vojske mislije v Franciji. Clankar razpravlja o bojih na zapadni fronti z vojaškega vidika in piše med drugim:

Francoska ofenziva je, kakor vse kaže, naperjena proti najslabši točki Siegfriedove črte. To je predel med Mozelo in Renom, kamor je francosko poveljstvo koncentriralo izredno število težkega topništva, ki je omogočilo, da se je borba povsod preselila na nemško ozemlje in so francoske čete zdaj že nad 20 km pred Maginotovo črto. Največji uspeh so Francozi dosegli med Mozelo in Saarbrücknom, kjer imajo ob reki Blies v svoji posesti tako važne postojanke, da utegnejo do odločilno vplivati na nadaljnji razvoj bojev. Francoske postojanke popolnoma dominirajo nad saarsko dolino in nad Siegfriedovo črto na tem ozemlju. Z daljnogledom se da prav dobro razločiti, da je nemška utrjena črta na mnogih mestih od težkega topniškega obstreljevanja močno trpela. Francozi vodijo borbo izredno previdno, ker je ozemlje posejano z minskimi polji. Uničujejo jih na ta način, da kopljejo globoke rove in tako ta polja razstrelje. Tudi se bolj proti severozapadu so Francozi v boljšem položaju kakor nasprotniki.

London, 21. septembra. AA. Reuter: Listi komentirajo potek vojnih operacij na zapadu ter naglašajo, da ni treba pričakovati nobenih presenečenj in da mora javno mnenje potrpežljivo počakati na razvoj dogodkov, ki jih angleške in francoske oblasti pripravljajo z največjo energijo in točnostjo. »Times« pravi, da je glavno, da se angleške čete in orožje čimprej pošljejo tja kamor je treba in kjer bodo stopile v akcijo, ko bo potrebno.

Vojna na morju

Po poročilu angleške admiralitete imajo Nemci le še 30 podmornic

London, 21. sept. s. Angleška admiralteta ugotavlja, da je sedanja borba proti podmornicam mnogo uspešnejša nego v svetovni vojni. V letu 1917 in 1918, ko je bila nemška podmorniška vojna na višku, je angleška mornarica potopila povprečno eno do eno in pol podmornico na teden. Sedaj pa znaša povprečna številka 3 in pol na teden. Računajo, da imajo Nemci trenutno samo še 30 podmornic, ki lahko operirajo na visokem morju.

London, 21. sept. br. Reuter naglašajo, da je vojna proti podmornicam že v prvem stadiju dosegla tolikšen uspeh, ker razpolaga angleška mornarica z izredno hitrimi rušilci in minonosci, ki so se pri izsleditvi in zasledovanju podmornic pokazali kot najboljše orožje. Potopljenih je bilo že več podmornic, še več pa tako poškodovanih, da ne morejo več napadati.

Tokio, 21. sept. s. Japonska vlada je izjavila angleškemu vojaškemu atašeju v Tokiju, da bo prepovedala vsem nemškim ladjam, ki so se zatekle v japonska pristanišča, da bi se oborožile in zopet odplule na široko morje.

Amsterdam, 21. sept. br. V holandskih pristaniščih je včeraj ostalo sedem ladij,

Treba je dodati, da se na bojišču vrši organizacija v velikanskem obsegu. Javno mnenje bi želelo čimprej čuti vesti o kakih velikih zmagi. Toda javno mnenje mora imeti zaupanje v veliki in točno izdelani strateški načrt, ki velja za vse angleški imperij in ki se izvaja z največjo histrosto, v kolikor je to mogoče. Francoske in angleške vojaške oblasti so svoji vojni načrt izdelale tako, da se bodo operacije izvajale postopoma in vedno močnejše, dokler ne dosežejo največje sile. »Daily Mail« piše, da se angleške in francoske vojske pripravljajo po načrtu v najlepšem redu ter da bodo demokratske države vodile ofenzivo tako, da sovražnik ne bo imel prilike za majhne uspehe. To je najboljši odgovor na vse kritike in nestrpnost v gotovih krogih v Angliji.

Posvet francosko-angleškega vojnega vodstva

PARIZ, 21. sept. br. Včeraj popoldne je bil v ministertvu za narodno obrambo važen angleško-francoski sestanek. Med drugimi so mu prisostvovali ministri predsednik in vojni minister Daladier, angleški vojni minister Hoare Belisha, vrhovni poveljnik general Gamelin, admiral Darlan, Ribbes, poslanik Coulondre in več zastopnikov generalnega štaba. Daladier je najprej podal poročilo o političnem in vojaškem položaju in je zatem izrazil občudovanje hrabri poljski vojski. Poudaril je neomajen sklep, da Anglija in Francija ne mislita na sklepanje miru in da bosta nadaljevali vojno do konca.

Kaj pripravljajo Nemci

Pariz, 21. sept. br. Zastopnik belgijske agencije je imel včeraj razgovor s francoskim generalnim štabom in je pri tej priliki naglasil, da je v Belgiji zavladala zaskrbljenost, ker Nemci evakuirajo kraje ob belgijski in holandski meji. Dobil je odgovor, da je francoski generalni štab o tem dobro poučen in da računa na vse možnosti. Nemci so ob luksemburški meji poskusili z razbremenilno ofenzivo, ki pa ni uspela. Belgijski dopisnik je v zvezi z odgovorom francoskega generalnega štaba omenil poročanje londonskega »Times«-a, ki je povzročilo največjo senzacijo. Vojni poročevalec tega lista je namreč s holandske meje poročal, da je nemški napad ob luksemburški meji proti Maginotovi črti samo maska in da pripravljajo medtem Nemčija napad na povsem drugem kraju.

ki bi morale odpluti. Posadke teh ladij so zahtevale povznanje plač za 50% zaradi povečane nevarnosti morske plovice. Paroplovnim družbam se ni posrečilo, da bi našle zadovoljiv izhod.

London, 21. sept. s. Ugotovljeno je bilo, da so se rešili še trije mornarji z matične ladje »Courageous«. Število rešenih znaša sedaj skupno 690.

Washington, 21. sept. s. Ameriško vojno brodovje v Atlantskem oceanu je prešlo nalog, da spremlja ameriške trgovske ladje, ki plovejo v Evropo.

Posledice blokade

London, 21. sept. s. Dosedanja angleška blokada je Nemčiji prizadela že hude izgube. Strokovnjaki so izračunali, da je Nemčija izgubila zaradi blokade 40% svojega izvoza in 50% uvoza.

London, 21. sept. s. V kratkem dobe v London švedska industrijska in pomorska delegacija, da prouči gospodarsko sodelovanje z Anglijo. Na poti v London je tudi danska poljedelska delegacija, da določi cene danskim poljedelskim proizvodom.

Göbbelsovi načrti

Nemčija naj bi se skušala izogniti odločilnemu spopadu na zapadni fronti

London, 21. sept. Po poročilih iz dobro informiranih krogov v Berlinu sta zastavila dr. Göbbels in Rosenberg ves svoj vpliv, da bi Nemčija spremenila svoje vojne metode. Po prepričanju teh dveh ideologov nemškega režima, naj bi Nemčija naprvo zgradila drugo Siegfriedovo linijo na Poljskem in naj bi prenehala z letalsko vojno na vzhodu in na zapadu. Sprejela pa naj bi pomorsko vojno, ki pa ne bi smela biti totalna.

Po mnenju dr. Göbbelsa in Rosenberga naj bi med nemškim prebivalstvom najprej začeli z uspešno propagando, s pomočjo katere bi popularizirali idejo defenzivne vojne. Istotako, naj bi nemška diplomacija je prepričala vse nevtralne države in tudi prebivalstvo držav, ki so v vojnem stanju z Nemčijo, s pomočjo radia in propagande, da Nemčija noče vojne in da je vojna sploh nesmiselna. Po teh psiholoških pripravah bi Hitler z večjim uspehom v ugodnem trenutku predlagal nove pogoje za mirno rešitev vseh sporov v Evropi z geslom, da morajo vsi narodi po svojih močeh prispevati svoj delež žrtve za blagor vsega človeštva.

Göbbels je po teh informacijah ostal zvest svojim idejam in poudarja, da bi se morala Nemčija zadovoljiti z aneksijo Gdansk in koridorja ter vrniti Gdinjo. Poljski kakor tudi ostali poljski teritoriji, ki so ga Nemci zasedli. Poljsko bi bilo treba obnoviti in z njo skleniti take trgovske in druge pogodbe, da bi Nemčija bila odškodovana v celoti in bi bil ohranjen tudi nemški prestiž.

Baje je Hitler sprejel Göbbelsa in vzel na znanje njegove predloge, a kljub temu nadzoruje 15 moč Hitlerjeve osebne garde dr. Göbbelsa. Dr. Göbbels in njegovi sodelavci si močno prizadevajo, da bi prepričali Hitlerja, da ofenziva na zapadu ne bi bila zdaj ugodna, temveč naj bi Nemčija pred odločitvijo za večji spopad na zapadu ustvarila veliko gospodarsko cesarstvo tretjega rajha. Spritko prestiža, ki ga uživa zdaj Nemčija v Srednji Evropi in na Bal-

kanu, Nemčiji ne bo težko gospodarsko zavzeti prvo mesto v državah Srednje Evrope in Balkana in nobena od teh držav se ne bo z orožjem branila dobavljati Nemčiji živila in surovine. V tej smeri proučujejo položaj po uspehih na Poljskem v Berlinu, toda končna odločitev je le pri Hitlerju, ki bo odločil ali naj ustvari veliko gospodarsko cesarstvo tretjega rajha preden začne ofenzivo na zapadu.

Streicher v nemilosti

Kodanj, 21. sept. br. Potrjuje se vest, da je bil okrožni vodja Streicher aretiran na Göringovo pobudo. Sodilo ga po posebno sodišče, ki je sestavljeno iz 7 članov stranke, 7 zastopnikov vojske in 8 zastopnikov industrijskih krogov in javnega življenja.

Šef nemške intendature umrl

Berlin, 21. sept. p. Davi je podlegel srčni kapi šef intendature nemške vojske general Karmann.

Vesti o nemškem posojilu

Berlin, 21. sept. AA. (DNE). Uradno se zanika vest nekake švicarskega lista, da je Nemčija začela s pogajanjimi za posojilo v Zedinjenih državah. Uradni krogi izjavljajo, da Nemčija ni začela z nobenimi podobnimi pogajanjimi.

Poljsko zlato v Londonu

Tokio, 21. sept. e. (Agencija Stefani) Po vesteh iz Londona je zlato podlaga poljske narodne banke dospela v angleško prestolnico. Kakor znano, so poljsko zlato, ki je bilo v nevarnosti, da ga zasežejo Nemci, 8. t. m. prepeljali v Rumunijo in je bilo vkranceno na angleško petrolejsko ladj v Konstanci. Ta ladj je predvčerajšnjim dospela v London.

Anglija in Francija sta nepopustljivi

Francoski in angleški odgovor Hitlerju

Pariz, 21. sept. AA. (Havas) Ni minulo niti 24 ur po Hitlerjevem govoru v Gdansk in že sta Francija in Anglija odgovorili nemškemu državnemu kancelarju Tako se tolmači sklep francoske vlade in govor Chamberlaina v Londonu. Sklep francoske vlade dokazuje, da je Francija odločena voditi vojno do končne zmage. S tem se ponovno potrjuje francosko-angleška solidarnost. Chamberlain je v svojem govoru ugotovil, da se po Hitlerjevem govoru položaj ni spremenil in da ostaneta Anglija in Francija zvesti obveznostim danim Poljski. Francija in Anglija bosta borbo nadaljevali. Chamberlain je pravilno ocenil nemško argumentacijo, ki gre za tem, da razdruži zapadni veseli. Chamberlain se je pri tem poslužil italijanskih objavljenih dokumentov. Sma-

tra se, da je bel Chamberlainov odgovor za tem, da se enkrat za vselej napravi konec berlinski kampanji, ki jo Hitler vodi zato, da bi se Francija in Anglija odpovedali vojni akciji, ki jo Hitler smatra po okupaciji poljskega ozemlja s strani nemških in sovjetskih čet kot vojno brez cilja. V Parizu se naglašajo razlika, ki obstoja med strastnim Hitlerjevim govorom in mirnostjo pariškega sporočila in Chamberlainove izjave. Ta razlika se tolmači tako, da Hitler ve, da čas dela za zapadne demokracije. Ista razlika se vidi med nemško propagando in skromnimi uradnimi angleškimi informacijami. To je znak, da merodajni nemški krogi ne skrivajo, da je blokada postala že sedaj zelo uspešna. Gotovo je, da je doslej bilo potopljenih 7 nemških podmornic.

Poljski begunci odhajajo iz Rumunije v Francijo

V Rumuniji so bili urejeni posebni uradi za organizacijo transportov

Bukarešta, 21. sept. e. Državni podtajnik ministertva za notranje zadeve je izdal obvestilo, ki bo danes objavljeno v vseh listih. Obvestilo naglašajo, da poljski oficerji, ki so prispeli v Rumunijo, lahko uporabijo železnice in avtomobile na lastne stroške, če hočejo zapustiti državo, a morajo preje dobiti potrebne listine. Zato so bili v Rumuniji organizirani posebni uradi, ki bodo urejali transporte poljskih beguncem in sicer v Černovicah, Paškanju, Komunu, Bakuanu, Baklanju in Jasju. Odpredali jih bodo v Francijo.

O položaju na Dnjestrju javljajo, da so tam ruske čete prispele na bivško poljsko-rumunsko mejo. Na zahtevo komandanta teh čet se je rumunska vojaška komisija sestala z rusko vojno komisijo ter se dogovorila glede ureditve prehoda z enega ozemlja na drugo. Poveljniki ruskih čet je sporočil pozdrave ruske vojske in zagotovil rumunskim predstavnikom nevtralnost Rusov. Rumunski oficir je odgo-

voril, da je rumunska vlada strogo nevtralna in da je odredila, naj bo rumunska vojska prijateljsko razpoložena napram ruskim četam.

V tukajšnjih krogih poudarjajo, da Nemci obžalujejo, da so šli Rusi preko železniške črte Černovice-Lwow, ker so upali, da bodo po tej železniški progi mogoči direktni transporti velikih količin žita in benčina naravnost iz Rumunije. Zaradi tega te proge Nemci niso bombardirali. Transporti v Nemčijo bodo morali kakor doslej iti po Dunavu in preko Madžarske.

Govori se, da je bilo v času, ko so ruske čete zavzele Ukraino, ustreljenih več poljskih funkcionarjev, ki so odklanjali sodelovanje z ruskimi četami. Ruske čete še napredujejo brez vsakega odpora Poljakov. Pri operacijah ruskih čet sodeluje 110 divizij, kar pomeni, da so ruske čete znatno močnejše od nemških.

Roosevelt za ukinitvev nevtralnostnega zakona

Njegov predlog pa je bil na predkonferenci odklonjen — Zaenkrat bo Amerika ostala nevtralna

Washington, 21. sept. s. Predsednik Roosevelt je imel na predvečer zasedanja kongresa včeraj v Beli hiši konferenco z predstavniki demokratske in republikanske stranke. Kakor se doznava iz dobro poučenih virov, se je Roosevelt na tej konferenci zavzemal za to, da bi bil ameriški nevtralnostni zakon popolnoma odpravljen, ne pa samo modificiran. Dejal je, da bo po vseh znakih sedanja vojna dolgo časa trajala in se razširila po vsem svetu, tako da bo Amerika zaradi velikega števila vojujočih se držav težko ostala nevtralna. Večina politikov pa je baje Rooseveltu predlog o popolni odpravi nevtralnostnega zakona odsvetovala. Tudi senator Pittman je izjavil, da bi bil za sprejetje ta-

kega predloga v kongresu izglede zelo majhni. Po konferenci je bil izdan komuniké, ki pravi, da je bilo soglasno ugotovljeno, da morajo Zedinjene države ohraniti nevtralnost in mir ter proučevati to vprašanje popolnoma z nadstrankarskega vidika. Konferenca je proučila nekatera vprašanja v zvezi z vojno v Evropi, med drugim vprašanje potovanja ameriških državljanov na ladjah vojskujočih se držav ter vprašanje uporabe principa »cash and carry« (prostega izvoza vojnega materiala za vse države, na njihovih ladjah proti plačilu v gotovini. Op. ur.).

Sklenjeno je bilo tudi, da se čimprej sestane zunanje-politični odbor senata.

Protizidovski izgredi v Sofiji

Demonstranti so povzročili nad 1 milijon levov škode — Energični ukrepi oblasti

SOFIJA, 21. sept. e. Bolgarska brzojavna agencija objavlja: Zaradi nekega incidenta, ki se je zgodil v neki židovski trgovini, je prišlo do velikih demonstracij proti židovm. Demonstranti, večinoma omladinci, so burno demonstrirali, a policija je vzpostavila red in mir. Aretiranih je bilo okrog 50 oseb, ki bodo internirane v notranjosti države in pridružene brigadam za obvezno delo. V zvezi s tem je policija izdala obvestilo, v katerem pravi, da ne bo dovolila nobenih demonstracij in da bo najstrožje postopala proti vsem demonstrantom.

SOFIJA, 21. sept. e. Protizidovske de-

monstracije, ki so se pričele prednočnim so trajale skoro do 2. jutraj. Demonstranti so kljub energični intervenciji policije razbili vsa izločena okna na židovskih trgovinah in v raznih uradih. Akcija, ki so jo povzročili, znaša nad milijon levov. Policiji se je naposled posrečilo demonstrante razgneti. Nad sto ljudi je bilo aretiranih in prepeljanih v notranjost države. Sredi so se demonstracije nadaljevale, vendar ni prišlo do izgredov, ker je policija pravočasno ukrenila vse potrebno. V vseh političnih krogih ostro obsojajo te demonstracije in izražajo mnenje, da so bile verjetno organizirane iz tujine.

Družine vpoklicanih dobe državno podporo

Važni sklepi ministrskega sveta — Načrt uredbe o pobljanju draginje v načelu že sprejet

Beograd, 20. sept. p. Pod vodstvom ministrskega predsednika Dragice Cvetkovića se je vršila danes dopoldne seja ministrskega sveta, ki je trajala od 11. do 14. ure. Ministrski svet se je bavil z raznimi vprašanji, ki so bila v glavnem gospodarskega značaja.

Tako je v načelu sprejel načrt uredbe o pobljanju draginje, ki ga je predložil minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Budisavljević. Uredba se nanaša na celo vrsto blaga, katerega cena se bodo v bodoče kontrolirale. Tako obsega vsa živila, jedi in pijače, vsa krmo, obleko, obutev, kurivo, sredstva za razsvetljavo, kmetijske stroje in naprave, vsa sredstva za pospeševanje kmetijske proizvodnje, pogonska sredstva, gradbeni material, stanovanja, lokalne in obče vse predmete, ki so v običajnem konsumu. Na luksuzne predmete se uredba seveda ne nanaša.

Na predlog finančnega ministra dr. Šuteja je ministrski svet sklenil znižati cene soli. Tako se bo znižala cena soli za živila od 1.25 na 0.50 din za kilogram, kuhinjski soli pa za enkrat od 2.50 na 1.50, pomeje pa na 1 din za kg. V nekaj dneh bo o tej stvari objavljena posebna uredba. Štefit v korist konsumenta bo znašal 160 milijonov pri ceni 1.5 din in nad 200 milijonov pri ceni 1 din za kg kuhinjske soli. Načrt je ministrski svet sklenil, da se najdalje vojnim obveznikom, ki se pozivajo na ohranitev vaje, a nimajo sredstev za vzdrževanje svojih družin, posebne dr-

žavne podpore. Tudi vsem kmečkim posestnikom, ki oddajajo svoje živno vojaškim oblastem, bo izplačana določena odškodnina. Na predlog notranjega ministra dr. Mihaletića je ministrski svet sprejel uredbo, na osnovi katere je bil notranji minister pooblaščen, izvesti spremembe mestnih svetnikov in županov, odnosno imenovati komisarija v Beogradu in Ljubljani, hrvatski ban pa je bil v enakih meri pooblaščen za izvedbo enakih sprememb v Zagrebu.

Enoten kruh v Švici

Basel, 21. septembra. AA. Od 1. oktobra bodo pekli v Švici enoten kruh, ki bo nekoliko bolj trm od dosedanjega belega ali polbelega, in nekoliko bolj bel od nekdanjega kruha, ki so ga pekli med vojno. Dosedanje vrste kruha se ne bodo več prodajale. Bala moka za peko kruha se ne bo smela več prodajati.

Borzna poročila.

Curib, 21. sept. Beograd — Pariz 9.75. London 17.35. New York 44.25. Bruselj 75.25. Milan 23. — Amsterdam 23.67. Berlin — Stockholm 105.12. Oslo 99.87. Kopenhagen 85.12. Ostali tečajji ne navedeni.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Politični obzornik

Slovanske nesreče

Nikola Stanev, podpredsednik »Slavjanskega društva« v Bolgariji, je objavil v reviji »Slavjanski vestnik«, ki je glasilo tega društva, članek »Slovanska nesreča«. V tem članku izveja med drugim: »Čitamo resolucije raznih mednarodnih kongresov, na katerih parlamentarci, politiki, pisatelji, znanstveniki in drugi javni delavci razpravljajo o vzajemnih odnosih med Slovani, o kulturnem sodelovanju, o manjšinskih vprašanjih itd. In na svoje presenečenje opazimo povsod, da se med slovanskimi delegati vedno in vedno pojavljajo nesoglasja, nasprotstva in spori. Ti ugledni in spoštovani javni delavci se raje družijo z osebnimi tuji plemen, samo da se onemogoči predlog kakšnega »naivnega« Slovana, rjegovoga rojaka, ki ga je stavil, da olajša usodo brata Slovana. Čeh ne trpi brata Poljaka in obratno, Poljak prezira Malorusa, Slovaki ne mara Poljaka ne Čeha. Do nedavnega je bilo tako tudi na jugu. Čemu to strano nasprotje, to medplemensko sovraštvo in ta nestrpnost? Je li to visoka politika? Je li to učni program za vzgojo mladine? Je li to v...? Šta vzgoja, ki jo nudi vsaka država svojim za borbo sposobnim sinovom? Skliče med slovanski zbor in predlagajte, naj se za debato na zboru sprejme eden izmed slovanskih jezikov, ki ima po svojem pomenu in zgodovinskem razvoju najpomembnejšo, v svrhu, da se s tem olajša razprave in dobi obenem skupen organ kot izraz bratrstvih čustev. Tako bo vložen ogorčen in kategoričen protest od ene ali druge strani! Vse to je žalostno, toda resnično. Lani Poljaki niso pogostili svojim bratom, letos so Slovaki stavili Poljakom zahteve, ki niso bile bratskega značaja. Vemo, da se nam ugovarja. Predvsem se bo reklo, da med Slovani ni ravnopravnosti, ni solidarnosti, ni čustva za vzajemnost in plemensko zavest. Reklo se bo: pa če bi vse to tudi zadostovalo, vendar so srednjeevropske slovanske države tako majhne, da bi bila brezpomembna vsaka njih združena obramba. No, dobro, ako se misli, da je vsak sporazum med Slovani odvisen in nemogoč v odporu proti močnim neslovanskim narodom, ali bi ne bilo zanje vsaj koristno, da bi se zvezali in združili v svrhu, da se pobotajo s tujci? Na primer ali bi ne bilo mogoče, da bi se bili zvezali Čehi in Poljaki v svrhu, da bi se zvezali na miren način svoje odbojbe z Nemci ter se z njimi pobotajo? Ali bi ne bilo bolje, da bi pristali na kake koncesije, da bi ne izgubili vsega, kakor se je zgodilo sedaj, ko so bili sprti in zlorazpoloženi drug proti drugemu? In končno ali bi ne mogli Čehi in Poljaki, združeni, zbliznati in iskreno vdani drug drugemu, vplivati ob priliki raznih konferenc in sestankov na svoje velike zapadne prijatelje, da bi dali sosedni veseleli ventili na morje v obliki kolonij in s tem zmanjšali pritisk na njene vzhodne sosedje? A sedaj? Vsa čepi v svojem kotu in si zlorado mane roke, ko vidi, da je brat izgubil svobodo, bogastvo in zemljo, in čaka na svojo neveselo usodo«.

Socialistični zbor v Celju

Preteklo nedeljo so se zbrali v Celju na konferenci socialistični zaupniki, ki so prišli tja kot poverjeniki socialističnega glasila »Delavske politike«. Zboru je predsedoval Adol Jelen, v predsedstvu pa sta bila tudi župan Klenovšek iz Trbovelj in župan Maloh iz Hrastrnika. O notranje-političnem položaju sta poročala Josip Petejan in dr. Celestin Jelenc. Petejan je v svojem govoru zlasti poudarjal potrebo obnovitve socialistične stranke. Dr. Jelenc pa zahtevo uvedbe političnih svobod, zlasti pa razpisa volitev v delavske socialnopolitične ustanove. O mednarodnih dosežkih je govoril urednik Eržen. Adol Jelen je razpravljal o delavskem glasu in o svobodi tiska. Končno je predložil posebno resolucijo, v kateri se zahteva popolna tiskovna svoboda. V debato, ki jo je otvoril dr. Avg. Reisman, so posegli številni govorniki, ki so vsi naglašali potrebo, da se z živahnostjo in nabiranjem novih naročnikov zagotovi gnetni obstoj delavskega glasila. Končano je bila sprejeta resolucija, ki jo je v imenu odbora ad hoc predložil Josip Petejan. »Konferenca je potekla v znamenju popolne soglasnosti in enotnosti. Sklepi, objavljeni v posebni resoluciji, manifestirajo enotnost socialističnega gledanja na vsa aktualna vprašanja. Med vsemi sklepi najvažnejši pa je vsekakor sklep o organiziranju socialističnega gibanja in obnovi socialistične stranke, ki se naj izvrši v zvezi in v sporazumu s socialisti na Hrvatskem in v Srbiji, upoštevajoč novonastale razmere«.

Dva Starčevićeva učenca — panslavista

V reviji »Narodna odbrana« čitamo: »Iz idejnega kroga in politične šole največjega nasprotnika vseslovenske ideje — dr. Ante Starčevića sta izšla dva politika, ki sta vseslovensko idejo propagirala ne samo z največjim elanom in odločnostjo kot vodilno misel svoje politične akcije, marveč sta ji dala tudi nov polet in novo vsebino. Prvi izmed njih, Frano Supilo, sinetik (zdržitelj) pravaške koncepcije Ante Starčevića in jugoslovanske koncepcije vladke Strossmayerja, je presadil vseslovensko misel iz platične in književno propagandne sfere v oblast politično diplomatske akcije in na njo postavil vse svojo veliko politično delavnost tako v domovini kakor v emigraciji med vojno. V tej akciji je iskal glavno oporišče tam, kjer so ga iskali tudi njegovi hrvatski predhodniki, v Rusiji in je doživel tudi njihovo usodo.

Drugi Starčevićev učenec in istočasno tudi čelki učencev, ustanovitelj, ideolog in organizator hrvatskega kmečkega pokreta — Stjepan Radić ni samo vnesel vseslovensko misel v program svojega pokreta, marveč je prvi izmed teh hrvatskih ideologov v raznih svojih studijah izdelal tudi njeno znanstveno apološko. Radić je dal na Hrvatskem nov izglede in novo vsebino tej ideji, odbrusil z nje vse stare utopične elemente in jo postavil na najrealnejšo gospodarsko-politično podlago. Kakor je v duhu svoje kmečke ideologije reformiral vsebino nacionalistične ideje, tako je reformiral tudi staro hrvatsko tolmachenje vseslovenske ideje. Ideolog in ustanovitelj hrvatskega seljskega pokreta je Stjepan Radić ostal vse do danes najmodernejši, najbolj vsebinski in najpozitivnejši hrvatski — panslavist«.

Najaktualnejši film sedanjih dni! Ta film zanima najširše mase, ker kaže opasno delovanje vohunov v vojnem času!

V glavnih vlogah:
najelegantnejša Francozinja
EDWIGE FEUILLERE
nadaleje Erich v. Stroheim in Jean Galland

DANES PREMIERA!
Film najnapetějšíh senzacij
ob 16., 19. in 21. uri

Še ena voditeljica francoske špijonaže se bori z vsemi sredstvi na življenje in smrt z šefom nemške protišpijonaže. Delovanje francoskega vohunkega urada, nazvanega »Deuxième bureau«. Ljubzen, strast, zapeljivost, flirtanje in hladnokrvna osveta najlepše in najopasnejše žene — vohunka!

Predvaja Rdeči križ
v kinu Unionu

Zakaj sem postala vohunka

OLIVIA DE HAVILLAND znana iz filma ROBIN HOOD — v najboljši burki
KINO MATICA, tel. 21-24 TEŽKO JE DOBITI ŽENO
ob 16., 19. in 21. uri
Zabave in smeha željna publika bo gotovo prišla na svoj račun pri tem filmu.

GLASBA ZA TEBE prelepa Robert Stolzova opereta v kateri sodelujejo poznani filmski igralci: Magda Schneider, Hans Söhnker, Paul Kemp in Fritz Imhof.
Samo še danes ob 16., 19. in 21., predvaja RDEČI KRIŽ v KINU SLOGA, tel. 27-30

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 75 z dne 20. t. m. objavlja ukaz o spremembah in dopolnitvah uredb o oprostitvi mož od vojaške službe, navodila za pridobivanje pravice do specializacije iz balneologije in klimatologije ter razne objave iz »Službenih novic«.

— Izvoz vina iz Slovenije. V avgustu so slovenski vinogradniki in vinski trgovci iz Slovenije izvozili 159.107 litrov vina in sicer iz ljubljanskega, mariborskega in ptujskega sreza. V celoti smo izvozili iz Slovenije do konca avgusta v Nemčijo 818.503 l vina, v Češko 20.422 l, v Holandijo 891 l in na Poljsko 4923 l vina.

— Strašna toča v Hrvaškem Zagorju. Včeraj in predvčeršnjim je divjala v vsem Hrvaškem Zagorju nevihta, po kateri se je vsula toča, ki je napravila milijonsko škodo. Najbolj prizadeti so kraji od Kratine proti Golubovcu in Očuri. Toča je popolnoma uničila v teh krajih vinograde, pa tudi njive s koruzo in drugimi pridelki. Zelo so trpeli tudi sadovnjaki. Škoda je tem večja, ker je bil prizadet najbolj siromahen predel Hrvaškega Zagorja. Iz Krizevcev poročajo, da je padlo toliko toče, da so jo morali z lopatami odmetavati z njiv. Tudi v Krizevcih in v okolici so uničeni vsi vinogradi. Najbolj prizadeta je vas Mihojevac, kjer je toča oklestila vse sadno drevje in uničila brajce.

— 52.000.000 din za pasivno zaščito prebivalstva. Na zadnji seji mestnega sveta v Beogradu je bil soglasno sprejet predlog naj občina najame posojilo 52 milijonov din za pasivno zaščito civilnega prebivalstva. 12,5 milijona bodo uporabili za tehnično opremo v pasivni obrambi, 10.000.000 za stroške evakuacije vseh otrok, 10 milijonov za nabavo rezervne zaloge živil. Kolobratovo rudno so našli na zapadnih obronkih planine Zelina v dolini Rade. To je prvo najdišče za redke rude v naši državi. Največ kolobratove rude je v Afriki. Okrog 70% svetovne produkcije kobalta dobivajo iz belgijskega Konga in francoskega Maroka. Kobalt se uporablja največ pri proizvodnji posebne vrste jekla.

— Zagreb dobi najmodernejšo signalno napravo. Glavni kolodvor v Zagrebu bodo v kratkem preuredili in bo dobil najmodernejšo signalno in kretniško napravo, ki bo obratovala avtomatsko in bo stala okrog 5 milijonov din. Vse nove naprave bodo na električni pogon in bo zadostoval pritisk na gumb za premikanje kretnic in postavljanje signalov.

— Veliki izvoz bosanskih sliv. Pred dnevi se je pričel skoraj normalen izvoz sliv v Nemčijo. Vsak dan izvozimo po poročilih iz Sarajeva 50 do 100 vagonov sliv. Izvoz bosanskih sliv v druge države pa je zelo omejen in zaradi tega kmetovalci predelavajo večji del letošnje dobe letine sliv v marmelado in žganje. Cena sliv je v Bosni zelo nizka. V kotorskem Pridoju je neki trgovec kupil 10 vagonov sliv po 38 par kg.

— Neplemenitost v Bosni. Tudi letos so obnovili v Sarajevu akcije za odpravljanje neplemenitosti v Bosni. »Napretek« prosvetni delavci so imeli lani in predanjskim velik uspeh. V dveh letih so naučili po statističnih podatkih na področju Hercegovine in Bosne štati in pisali okoli 30.000 kmetov in kmetice.

— Naši ribiči organizirajo ribolov v Palestini. Skupina ribičev iz Crkvenice je odpotovala v Palestino, kjer je naša ribičev angažirala neka židovska tiskarna. Naši ribiči bodo zaposleni kot ribiški inštruktorji v različnih ribiških podjetjih v Palestini. Organizirali bodo tudi ribolov v Palestini, kakor so organizirali pred leti ribolov v Severni Ameriki. Opremlili so se s petimi ribiški čolni, mrežami in drugimi ribiški potrebščinami.

— Samomori starca v Sremski Mitrovici. Se je obesil 85letni kmet Dušan Kuzminac. Našli so ga z mrtvega v dvorani. V po svojemu pismu je starca napisal, da po smrti pognale družinske razmere.

— Tudi v Šibeniku strogo postopajo proti trgovcem, ki navijajo cene živil. Včeraj je šibeniška policija izročila sodišču 23 trgovcev, ki so neupravičeno podražili moko, sladkor in maslo.

— Strašna nesreča v gramoznici. V Kumsalskem pri Banjaluki se je pripetila strašna nesreča v gramoznici, v kateri je 20letni delavec Mirko Rida kopal pesek. Med delom se je nad delavcem odrgala ogromna plast peska in ga zasula. Iz peska so molela samo še stopala nesrečnega delavca, ki je bil že mrtov, ko ga je njegov oče s pomočjo sosedov odkopal.

— Ker mu mati ni dovolila, da bi se vozil s kolesom, si je hotel končati življenje v Subotici 17letni, kleparski učenec Stjepan Silvac. Izplji je raztopino nekega praška, ki ga je kupil v lekarni za 15 din, in savi 30 aspirinov. Fantu so v bolnišnici izprali želodec in mu rešili življenje.

— Čapljice in galebi na Savi. Sprehajalci in domačini ob Savi pod Gameljani in pod Šmarno goro so opazovali te dni dve lepi sivi čapljici, ki sta se spretalevali ob Savi. Čapljici sta se zadržavali ob Savi nekaj dni, nakar sta odleteli dalje proti jugu. Domačini so opazovali dalje časa tudi igro dveh ali treh galeb, ki so letali nad savskimi valovi in tu pa tam sedli na breg. Na polju med Posavjem in St. Vidom se je nekaj dni zbiralo jate ptic selik, zlasti skorovec, ki nemirno poletavajo od njive do njive, od drevesa do drevesa in se zabirajo v še večje žaje. Na prav kmalu odlete v svoja zimska bivališča čez morje.

— Za gospodarsko neodvisnost. V zadnji številki »Gospodarske sloge« razpravlja dr. Rudolf Bičanić o vojni in kmetstvi

—lj Občni zbor slovenske sekcije Jugoslovske ženske sveze bo v nedeljo 24. t. m. v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Pozivamo včlanjena društva, naj pošljejo številne delegacije k običnemu zboru, vabimo pa tudi ostalo slovensko žensko, ki se za naše delovanje zanima, naj se udeleži zborovanja. Začetek ob 9.30. Odbor. 453-n

—lj Prijetna žeparka. Kriminalni organi so že nekaj dni opazovali v mestu po različnih kavarnah, še večkrat pa v gneti na kolodvoru mlajšo, čedno oblečeno žensko, ki se je sumljivo približevala posameznikom in si dajala opravka okrog njihovih žepov. Včeraj se je pojavila tudi v čakalnici nekega kinematografa, kjer je skušala olajšati za denarnico Ivana T., ki pa jo je še pravočasno pograbil za roko. Žensko, neko Milico R., ki je doma iz Medjimurja, so izročili stražniku.

—c Neureča ne počiva. V Kazazah pri Petrovčah je padel 40-letni dninar Alojz Gorenjak v ponedeljek z jablana in si zlomil desno roko v ramenu. V torek je neka kolesarka iz Zdobrovo pri škofji vasi povzela 9-letnega posestnikovega sinčka Jožeta Slapnika iz Trnovelj pri Celju. Deček si je zlomil levo nogo. V Lahovem grabnu pri Jurkloštru si je delavčeva žena Marija Zupančičeva pri padcu zlomila desno roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Podaljšanje Samostanske ulice. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Mestni svet celjski je na svoji seji 14. julija na prošnjo OUZD za spremembo regulacijskega načrta ulice za krajšje — Samostanska ulica spremenil svoj sklep z dne 21. aprila 1939 v toliko, da se podaljša Samostanska ulica od Za kresje do Vodnikovih ulice po 8 m široki in 4 m visoki pasaji, če OUZD del pasaje na uradovem zemljišču v celoti izgradi na svoje po načrtih, odobrenih po gradbeni oblasti, ter odstopi v javno uporabo, čim bo mestna občina izgradila tudi preostali del pasaje na sedanjem zemljišču g. Franja Dolžana oziroma bo otvorila na tem preostalem delu začasno odprto 8 m široko ulico. Ta obveznost se vknjiži na nepremičnosti OUZD. Dalje naj se pospešijo pogajanja z g. Franjom Dolžanom za odkup oziroma zamenjavo njegovega posestva, da bi se ulica odprla za promet vsaj istočasno z otvoritvijo novega poslopja OUZD. V primeru brezuspešnih pogajanj se OUZD za veže, da uporabi bodočo pasajo kot vozi in jo kot takšno primerno uredi. Otvoritev pasaje pa se odloži na nedoločen čas, vse do tlej, dokler se ne sklene zadevnih sporazumov z g. Franjom Dolžanom. Proti temu sklepu so dopustne pritožbe na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani, ki jih je treba vlagati pri mestnem poglavarstvu v 15 dneh. Rok za pritožbo bo prišel teči v ponedeljek 25. t. m. Pravico do pritožbe imajo člani mestne občine, ki smatrajo, da sklep nasprotuje veljavnim zakonom in zakonitim nalogom oblasti.

Iz Trbovelj
Poučni sestanek trboveljskih čebelarjev, ki je bil v nedeljo dopoldne pri čebelnjaku g. Mirka Sušnika ni imel zaželenega odziva. Kljub temu so prisotni z zanimanjem sledili predavanju predsednika g. J. Hauka. Kljub temu je govoril o ozimovanju čebel. G. Hauk je treba priznati, da je strokovnjak v čebelarstvu, ter je prisotnim dal marsikaj poučen in praktičen nasvet, kako je treba ravnati s čebelami. Predavanju je sledil strokovni razgovor o zadevah podružnice med drugim tudi glede na članarino in udeležbo na tečaju za bolezenske strokovnjake za čebele, ki bo to zimo v Ljubljani. Prilagodila ga bo slovensko čebelarstvo društvo. Od trboveljskih čebelarjev se udeležila tečaja gg. predsednik Jože Hauk in tajnik g. Dušan Lunder. Na sestanku se je ugotovilo, da je bila letošnja čebelarstva letina z ozirom na deževje in tudi sušo precej slaba. Le ajda je dala našim čebelam dosti hrane ter prizanesla čebelarjem, da ne bodo morali sebi pregledovati v žep, da čebelam preskrbijo umetni denaturirani sladkor. Podružnica v Trboveljah se prav lepo razvija ter je za čebelarstvo pri nas vedno večje zanimanje. Društvo šteje okrog 40 članov ter je v stalnem porastu. Produkcija medu je zadovoljiva ter ima letos podružnica še dokaj medu za prodajo. Uspehi trboveljskih čebelarjev so v mnogem uspehu marljivega vsakokratnega odbora, ki je podružnico opremlil s popolnim čebelarstvom orodjem, ki trboveljsko čebelarstvo društvo stavlja v tehničnem oziru med najboljše opremljene v dravski banovini.

Solske vesti. V letošnjem šolskem letu so trboveljske ljudske dole nove šole, ki so bili nameršeni na ljudsko šolo Trbovelj 2. g. Merja Jugovic iz Velenja — na deželjsko šolo, g. Fr. Tič, doseženi honorarni nastavljenec na meščanski šoli v Zagorju — na deško šolo istotam, na šolo Trbovelj-Vode pa so prišli g. d. Južica Slitah iz Griž p. Celje in Milko Rak, doseženi šolski upravitelj na Sv. Katarini. Otonora šol iz Reke nad Laškimi na deželjsko šolo isto tam. S tem bi bil učiteljski zbor tukajšnjih ljudskih šol izpolnjen v meri, ki odgovarja vzgojnim potrebam številne trboveljske dece. Preostala pa nič manj važno vprašanje modernizacije in razširitve šolskih poslopij, ki pri današnjem učnem sistemu in sodobnih vzgojnih metodah nikakor ne odgovarja več našim potrebam. Zato smo se v našem združenju v Trboveljah v tolažbi in vira skupne šolske prireditve ob priliki raznih šolskih in državnih praznov. Nevzdržne razmere pa vladajo v tem pogledu na vodenjski šoli, ki je pač v posameznem vsemu stremilju po sodobni vzgoji ter potrebnih sanitarnih in higienskih pogojev. O tem se je že mnogo govorilo in pisalo, vendar pa se zdi, da čimhitelj, ki je jasno obvezan k izgraditvi novega šolskega poslopja kljub vsem anketam, konferencam in zahtevam še vedno ni pripravljen, da dec. rušarjev sgradi prostorno, svetlo in higiensko šolo!

Najdelikatnejša snov
— film samo za odrasle!
Prvi veliki film, ki obravnava seksualno snov! — Problem zakonske in izvenzakonske ljubezni!

OSKRUBENA KRI

Ta film obravnava naslednja vprašanja: vzdržnost za časa zaroke, zdravniški pregled pred vstopom v zakon itd.

O teh vprašanjih naj bo poučen vsak zakonski par, vsako dekle, vsak mladenič!

Dosti je lažne sramežljivosti,

človek 20. stoletja naj spozna opasnost in naj ne skriva svoja glave kakor noj v pesek!

Ta film prinese v premieri jutri

KINO SLOGA

Roparski napad

Ljubljana, 21. septembra
Ljubljana je sicer kljub čudnim časom še razsvetljena ponoči, a je ponekod ulična razsvetljava vendarle pomanjkljiva. Na Cesti 28. oktobra na primer sploh ne gore plinske svetilke, prav tako ne v sosednji Gorupovi ulici, kjer je bil sicer izvršen drzen roparski napad. Okrog polnoči je šel domov proti Trnovemu trguški potnik Tone C. Prej je bil v gostilni, kjer se mu je pridružil nekaj sopivcev. Bili so šidane volje in so se takl tudi razšli. Tonetu, ki je imel s seboj kolo zaradi dobre volje ni kazalo sesti nanj in ga je peljal peš. V Gorupovi ulici ga je zagrnila popolna tema, iz katere je naenkrat stopil k njemu velik neznanec in zavpil nad njim: »Denar sem!« Tone, ki je priznana dobricna, se je hipno streznil, ker pa je napadalec grozeče ponovil strašne besede in ker ni bilo v okolici žive duše, je hitro posegel v žep in napadalec pomolil listnico s 400 din. Ne ve se sicer, če se je napadalec prav tako vpludno priklonil, gotovo pa je, da je vpludno molčal in s plenum prav hitro izginil. Oropani Tone je danes napad prijavil policiji.

Napad v stanovanju

Še drugo precej zagonetno zgodbo so danes obravnavali na policiji. Na stražnici se je smoti pojavil železniški uslužbenec Anton M. in razburjen prijavil, da mu je v stanovanju na Masarykovi cesti zmanjkalo 2000 din in knjižica nabavljalec za druge. Pravil je, da sta malo prej vdrila v njegovo sobo neki Stanko in Jože, ki ju je opisal kot pravcata rokavčarja, dasti sta poštna obrtnika. Na prijavo je takoj odšel v Antonovo sobo stražnik, ki je preiskal tudi stanovanje obeh obdolžencev in isti hiši. Pod zglavjem Stanka so res našli nabavljajno knjižico, pri njej pa 50 din, ki pa gotovo ne izvirajo iz tavnine. Po dolgem preiskavanju se je izkazalo, da je bila knjižica najbrže poštna knjižica, ker so Antonu M. odgovorili z drugimi strankami v hiši. O ukradenem denarju pa ni duha ne sluha. Pravijo, da ga Anton tudi ni nikoli imel in da si je vso zgodbo samo izmislil iz sovraštva proti Stanku in Jožetu, ki hima je gospodar dodelil Antonovo sobo. Seveda se zadeva ne bo obravnavala le na policiji, marveč bo spregovorilo končno besedo sodišče.

Pogreb v Vranju preminulega g. brig. generala

ADOLFA KILARJA

bo v petek, dne 22. t. m. ob 3. pop. z glavne kolodvora v Ljubljani na pokopališče pri Sv. Križu.

Iz Celja

—c Novi grobovi. V klinici v Zagrebu je umrl v torek v starosti 42 let krojaški mojster in posestnik g. Karel Kramer iz Celja. Pokojni je bil značajan naroden mož, bivši koroški borec in splošno spoštovan obrtnik. Truplo so prepeljali v Celje. Pogreb bo danes ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. V celjski bolnici je umrla v sredo 43-letna strojnica Marija Muratova iz Rogatec. Na Ostronem 74 pri Celju je umrla v sredo 73-letna kamaševka ter bivši gostilničar in posestnik Jakob Ovirik. Pogreb bo v petek ob 16. iz hiše šaloiti na okoliško pokopališče. V Kazazah pri Petrovčah je umrla 73-letna posestnica Fani Privškova. Pokojnikin bodi ohranjen lep spomin, s točjem naše iskreno sočutje!

jev. Odbor si je zagotovil odobrenje ravnateljstva in kr. banske uprave. Za srednješolce se bodo vršili posebni teoretični tečajji in turnirji ter po možnosti in odzivu tudi prvenstvo savodov. Tako je upati, da se bodo srednješolski številni priključili in razvili mladih in nadebnih moči, ki bodo nadaljevale s svetlo tradicijo slovenske šaha. Priznati moramo, da smo v tem marsikaj zamudili in nas na primer Beograd že resno prehitva.

Na prvem večeru so odigrali braturnir, na katerem je sigurno zmagal Iskra z 8 in pol točke pred Gerziniem (7 t.), Sikotom, Skokanom in C. Vidmarjem (po 6 in pol točke) itd.

V petek ob 20. bo igral nac. mojster Preinfalk simultanko proti večjemu številu članov. Prijavnine ni. Šahovnice prinesite po možnosti s seboj.

Prepričani smo, da nas bodo v tem strem ljenju še nadalje podpirali tako moralno kakor gmetno naši številni prijatelji; tudi s tem, da bodo pomnožili naše članke vrste.

Igralni večeri in popoldnevi za vse akcije bodo v posebni sobi Kazine, pritišče desno od središča in petkih, sicer pa je igranje v igralnici kavarne »Zvezde«.

Šahovska olimpiada

Buenos Aires, 21. sept. AA. Na šahovski olimpiadi je zmagala Nemčija s 36 točkami. Druga je Poljska s 35,5, tretja švedska s 33 točkami, nato pa slede Argentina, Estonija, Češka, Holandija, Letonija, Palestina, Francija, Čile, Litva, Kuba, Brazilija in Danska. V tolažilnem turnirju sta zmagali Islandija in Kanada, ostale države pa so se plasirale takole: Norveška, Urugvaj, Bolgarija, Ekvador, Gvatemala, Irška, Peru in Bolivija. Svetovno dansko prvenstvo si je ponovno priborila Vera Menčíkova.

Boleznica

KOLENDAR
Danes: Četrtek, 21. septembra katoličani: Matevž
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Težko je dobiti ženo
Kino Sloga: Glasba za Tebe
Kino Union: Zakaj sem postala vohunka
Umetniška razstava slikarja Frana Stiploviča v Jakopičevem paviljonu
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trakozcy ded., mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Naše medališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 23. septembra: Kacijanar. Premijerski abonma. Otvoritvena predstava.
Nedelja, 24. septembra: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 25. septembra: zaprt
Torek, 26. septembra: zaprt. (Generalna)
Sreda, 27. septembra: Hudčev učenec. Premijerski abonma
Pred začetkom gledališke sezone, ki bo v dramti 23. t. m., v operi pa 30. t. m. opozarjamo ljubitelje gledališča, naj postanejo abonenti in izkoristijo posebne ugodnosti, ki jih nudijo abonma.

Premiera vefilma „Zakaj sem postala vohunka?“ v kinu Unionu

Pri tem filmu se nam nehoti poraje misel na sedanjo vojno. Izdelan je po spominih legendarne Marthe Richard in »Deuxième bureau«.

Vsebinska: Svetovna vojna je. Francozi izgubljajo bitko za bitko. Vojna jih je našla nepravilno. Nemci vodijo v vasa — tud. v špijonaži. Tudi Francozi organizirajo poseben vohunski urad »Deuxième bureau«.

Na severu Francije se odigrava ena izmed številnih francoskih žaloiger. Francozke čete se morajo umakniti. Stari Richard, ki je sodeloval v vojni proti Nemcem 1.1970. težko prenaša udele, ki jih doživlja ponosna francoska republika. Vrh nesreče doseže, ko vidi, kako korakajo v mesto nemške čete. To ga tako razburi, da prične streljati na vojske. Posledica je bila: njegova smrt, smrt njegove žene in najmlajše hčerke, dočim se je najstarejša, Marta, rešila.

Marta se hoče maščevati in postane vohunka. Po fotografiji spozna von Ludowa — voditelja nemške vohunke družbe — voditelja nemške vohunke družbe v San Sebastianu v Španiji. On je bil tisti, ki je izvršil smrtno obsodo nad njenimi starši in sestro. Odloči se in gre v San Sebastian, kjer stopi v nemško vohunsko službo. Kmalu postane najboljša francoska vohunka.

Von Ludow ljubiti Marta in zapusti svojo glavno pomočnico Mato Hari, ki pade v roke Francozom.

V svetovno vojno se zaplete tudi Amerika in pošlje svoje čete v Evropo. Von Ludow ima nalogo, da torpedira ladje in jih potopi. Po Martini zaslugi pa odkrijejo bazo nemških podmornic, francoski aeroplani jih uničijo in ameriške čete in vojni material prispjejo srečno v Francijo. Marta je prepričana nad zmago svoje domovine, pove Ludowu rešnico in ko ta spozna poraz, se zastruji.

Dne 11. XI. 1918. naznanjata v majni francoski vasi francoski in nemški glasnik mir. Vojne je konec. Zavezniki vojaka koraka v Parizu pod »Slavolikom« zmago. Marta je ostala sama, izgubi se v množici, ki opazuje množico čet.

Ta film, ki je vsebinsko zanimiv, bo nedvomno zbudil vseobče zanimanje. Poleg izvrstne vsebine pa ima to francosko filmsko delo tudi še take odlike: izvrstno igranje in odlično režijo. Najelegantnejša Francozinja Edwige Feuillere igra glavno vlogo vohunka, poleg nje pa igrajo moške karakterne vloge Erich v. Stroheim in Jean Galland. Režiral je film slovit francoski umetnik Raymond Bernard, ki je znal napraviti film tako sijajno, da nepostojen dejanja niti trenutke ne popusti. Film bo nedvomno imel v Ljubljani ogromen uspeh! 2794.

Angleška moč na morju

Kaj pravi tudi v Ljubljani znani admiral Usborne o angleški vojni mornarici

Listi v Parizu in Londonu so objavili članek angleškega admirala Usborne, ki je lani pozimi potoval tudi po Balkanu in prehodil Jugoslavijo ter imel tudi v Ljubljani zanimivo predavanje o angleški moči na morju.

Anglija ima 13 velikih križark, poudarja med drugim Usborne, ki so najmodernejše opremljene in zgrajene. Dve veliki križarki pravkar modernizirajo. Nemčija ima dve veliki modernizirani križarki in tri manjše križarke. Italija pa tudi dve v zadnjem času modernizirani križarki. Premoč Anglije v križarkah je torej na dani. Če dve leti se bodo angleške enote povečale za 5 križark vrste »Lion« ter še z dvema starejšima križarkama, ki bosta modernizirani. Tako bo Anglija razpolagala z 21 velikimi križarkami in z dvema edincima vrste »Lion«, ki sta zdaj v gradnji. Vse križarke bo Anglija potrebovala, ker bo morala štiti na vseh svojih pomorskih progah transporte vojakov in blaga.

Anglija ima nadalje šest modernih nosilnih ladij za letala. Prihodnje leto bo Anglija povečala število ladij za letala s štirimi nosilci, ki so zdaj v gradnji. V prihodnjih treh letih pa se bo število teh povečalo še za tri ladje za letala. Nobena druga pomorska država ne razpolaga s tolikim številom za moderno vojno na morju važnih ladij za transport, odlet in pristank vojnih letal. S pomočjo teh edinih more Anglija podvojiti udarno moč svojih križark.

Angleška mornarica lahko ogroža tako ne samo sovražnikovo obalo, temveč tudi strateške točke v notranjosti sovražnikove države. Anglija ima 13 velikih križark, s katerimi trenutno razpolaga, oboroženih z 200 mm topovi. Nemčija ima na petih križarkah 200 mm topove, toda te križarke se še gradijo. Italija ima sedem takih križark. Francija pa tudi sedem. 25 angleških križark je opremljenih s 150 mm topovi. Toda večina teh križark še gradijo. Rušilec ima Anglija samo 183, 23 pa jih je v gradnji.

Francoska perica — prva vojvodinja Gdanska

To je bila žena Napoleonovega maršala Lefebvra, slavna madame Sans-Gene

Bili so časi, ko je v Gdansk vladala Francozinja in sicer Francozinja iz naroda, ki je znala priti in likati perilo. V zvezi s Francozinjo je nenavadna zgodba iz zgodovine mesta ob Baltičnem morju, zaradi katerega so nastali v zadnjih stoletjih že številni mednarodni konflikti. Guverner in vojvodinja Gdanska je bila maršalka Lefebvre, bolj znana z imenom Madame Sans-Gene, ki je bila menda edina ženska, katero je Napoleon brez rezerve občeudoval in katero je vedno spoštoval.

Bilo je l. 1792 v Parizu. V okraju Saint Severin se je ustavil pred trgovino s čipkami in perilom mlad oficir. To je bil Bonaparte. Obiskoval je svojo prijateljico Katarino Hübscher, ženo svojega starega tovariša kapitana Jean Baptista Lefebvra, člana francoske garde. Podporočnik Bonaparte je nosil Katarini svoje srajce in včasih si je pri njej tudi izposodil denar. Jean Baptist Lefebvre je bil Alzajec. 17 let mu je bilo, ko se je pridružil francoski armadi. Preden je postal vojak, se je pripravil na duhovniški poklic. Katarina Hübscher je bila tudi Alzajčanka in je prišla v Pariz okrog l. 1782. Bila je dobra delavka, služila je v hišah francoske aristokracije, ob nedeljah pa je hodila plesat v pariška zabavišča. Ob taki priložnosti je tudi spoznala rojaka Lefebvra. L. 1783 sta postala mož in žena. Lefebvre je bil tedaj za narednik pri francoski gardi. Po padcu Bastilje je napredoval Lefebvre in postal poročnik. 11 let pozneje l. 1794 pa je bil v Napoleonovi armadi že divizijski general.

L. 1792 je žena kapitana Lefebvra najela trgovino, kjer je otvorila likalnico in pralnico. Dohodki njenega moža tedaj niso bili stalni in zanesljivi, zaradi tega si je žena sama pomagala iz zadrege. Njen mož se je kot član vojaških misij potikal po Belgiji in Nemčiji.

10. avgusta 1792 je obiskal Bonaparte Katarino. Videti je bil manj mračen kot navadno. Prišel je iskat svoje perilo in je bil pripravljen takoj plačati. Povedal je Katarini, da je zastavil svojo uro in da ima denar. Katarina pa je odgovorila, da bo že plačal pozneje, ko bo general. Ko je Bonaparte odšel, je Katarina svojim tovarišom rekla, da se skoraj boji Bonaparte povedati, koliko ji že dolguje. Toda zaupa mu ker bo fant še prišel visoko.

Kapitan Lefebvre je postal kmalu polkovnik in nato tudi general. Njegova žena je morala opustiti pralnico in likalnico. Generalova žena vendar ni mogla ostati trgovka in perica. V Napoleonovem cesarstvu je postal Lefebvre Napoleonov pribojnik. Medtem se je njegova žena naučila pisati in čitati ter tudi francosčino in nemščino, kajti dotlej je govorila samo alzajsko narčje. General Lefebvre jo je vpeljal na dvor in jo naučil lepega vedenja.

Katarina Hübscher je v tem času čuvala v svoji torbici svojevredni talisman. To je bil Napoleonov neplačan račun iz časov, ko je šla prala in likala perilo poročniku Bonaparte. Čakala je na priložnost, da bi predložila Napoleonu, ki je medtem postal cesar in vladar nad Evropo, v poravnavo svoj račun. General Lefebvre je sledil Napoleonu.

— Ne posebno, — je odgovorila Ariadna Georgijeva na nemirnih bliščih v očeh. — Moj brat jih je imel pa zelo rad. Celo ko je odhajal na usodni sestanek, jih je vzel nekaj s seboj. Najbolj čudno je to, da so bile najdene te rože deloma v zapuščenem avtomobilu, deloma pa na pustem vrtu, kamor so bile vržene skozi okno. — Kje? Na kakšnem vrtu? V kateri ulici? — so se vsula vprašanja iz ust Ariadne Georgijevne. Komaj je skrivala presenečenje v svojih plamtečih očeh.

— Kolikor mi je znano, neke v Uspenski ulici, kar je v vašem okraju, — je odgovoril knez mirno. — Murzajev se je nehotel zarekati, potem mi pa ni hotel ničesar več povedati. Najbrž je vse to neumnost. Ti naši detektivski so zmožni vsega, v vsakem človeku vidijo morilca. Kakor Čehov s svojo švedsko vžigalico, tako se jim recimo zdi, da je name naslovljeno pismo mojega brata najbrž ponarejeno. Našli so nekega grafologa, ki trdi, da pisma ni pisal moj brat. Kakor da ne bi poznal bratove pisave!

— Saj je bilo pismo vendar razvidno tu v tej hiši, v pisalni mizi, — je ušlo Ariadni Georgijevni iz ust.

poletu v Berlin, kjer mu je Napoleon izročil maršalsko palico. Na Napoleonovo povelje je novi maršal iz Berlina korakal proti vzhodu in kmalu začel oblegati mesto Gdansk.

Borba za Gdansk je bila huda, trajala je od 1. februarja do 24. maja l. 1807. Maršal Lefebvre je Gdansk zavzel, Napoleon pa je sporočil svojemu ordovalnemu oficirju: Obvestite vojvodo Gdanskega, naj danes kosi z menoj. Vojvoda — se je začudil oficir. Nič manj začuden ni bil tudi maršal Lefebvre, ko ga je ordovalni oficir nagovoril z vojvodo. H kosilu je prišel novopečeni vojvoda z ženo Katarino, ki je čez noč postala vojvodinja Gdanska. Med kosilom je vojvodinja Katarina izročila cesarju Napoleonu račun za oprano in zlikano perilo, katerega je poročnik Bonaparte dobil v likalnici Katarine Hübscherjeve 10. avgusta 1792. Račun je znašal 30 frankov.

Češka vojska v Franciji

Francoska vlada ni priznala protektorata Nemčije nad češkoslovaško in poslanik Osuaki je ostal v Parizu na svojem mestu ter s pomočjo francoskega generala Faucherja, ki je bil v Pragi francoski vojaški ataše, organizira češko armado v Franciji.

Osuaki je izjavil, da češke vojske v Franciji ni smatrati za prostovoljce in legionarje, je kakor pripadnike drugih držav, ki vstopijo v tujske legije, temveč predstavljajo Čehi in Slovaki v uniformah samostojno armado, ki bo takoj v začetku štela 50.000 mož.

V Francijo prihajajo Čehi in Slovaki iz Anglije in Amerike ter se pripravljajo vodstvu češkoslovaške armade v Franciji, katere šef je bivši poveljnik čeških legij v Franciji general Ingre.

Diplomatska bistroumnost

Časi so taki, da imajo še vedno glavno besedo diplomati, čeprav že armijo topovi. Poslaniki in zastopniki prihajajo in odhajajo iz palač ter potujejo od glavnega mesta do glavnega mesta. Neki novinar je srečal diplomata, ki je bil na poti k važni avdienci. Kaj boste sporočili, je vprašal novinar diplomata. Kaj bom sporočil, tega še ne vem, je odgovoril diplomat, vem pa prav dobro, česa ne bom sporočil.

Pesimist — optimist

Bolj kakor kdaj prej si ljudje danes očitajo, da so pesimisti ali optimisti. Med pogovorom o dogodkih slišiš čisto: Ti si pesimist. Ali pa: ti si optimist. To so besede, ki so nam vsem dandanes na jeziku, kakor v lepih mirnih časih besede o slabem ali lepem vremenu. Neki starejši izkušeni možakar, ki ga je neki plačenični zavrnil, da je optimist, je mladencu odgovoril: Nisem več tako mlad, da bi bil lahko pesimist.

— Ali pomeni to, da sem vam povedal, kje sem ga našel. Pozabil sem to. — Kako je pa prišlo pismo v grafologove roke? In čemu? — je vprašala Ariadna Georgijeva z zanimanjem in le slabo je pri tem prikrivala svoj nemir. — Izročil sem ga policiji kot vzorec bratove pisave. Oni so si pa to izmislili. Zato pri nas niso neumetelne pritožbe glede predhodnih preiskav. Zmožni so celo obdolžiti mene samega umora ali pa koga drugega, kdor bi bil slučajno v bratovi vili. Ali vi niste videli njegovega koticika, kamor se je zatekal pred bučnim svetom? — Ne, slišala sem samo o njem, da stoji nekeje v pustem gozdu. — V tem primeru lažete! — je kričnil knez na njo z izpremenjenim glasom. — Kaj naj to pomeni? Zdi se mi, da sem preslišala vaše besede, — je vzklila Ariadna Georgijeva in kri ji je zalila obraz. — Knez, danes vas sploh ne spoznam. Zakaj ta odmerjeni ton, zakaj ta ironija v glasu, če že ni roganje, in zakaj ta žalitev, zalučana mi v obraz? — Pač sem vas pa danes dobro spoznal jaz, — se je zasmajal knez strupeno. — Prosim vas oprostite, če sem vas razžalil. — Zdi se, da danes ni z vami vse v redu, da imate razdražene živce, — je dejala Ariadna Georgijeva. Vstala je. — Odhajam, vašo žalitev vam pa odpustim, ker lahko razumem vaše ravnanje, saj je v zvezi z najino skupno bolestjo. — Zbogom. Sporočite mi, kdaj boste nadaljevali potovanje.

— Ne bom ga nadaljeval. — Zakaj ne? — Ker je portret že končan. — Kako? Tako hitro, brez moje navzočnosti? Pokažite mi ga, — je dejala Ariadna Georgijeva in stopila k stojalu. — Ali smem? — Prosim! Upam, da boste zadovoljni, — se je zasmajal knez strupeno. — Ko je Ariadna odgrnila platno in zagledala portret se je prestrašeno ozrla na kneza. — Kaj pomeni to? — je zajecijala. — Sfrigio, — je odgovoril knez s trdim glasom. — Povejte, kaj ste storili z mojim portretom? — To, kar bi se moralo zgoditi tudi originalu! — Bože moj, povejte odkrito, zakaj ste storili to in kaj pomeni beseda »sfrigio«.

— Tako imenujejo v Italiji z bodalom vžgani znak na izdajalčevem obrazu. — Kaj? Kaj ste dejali? Niti besede ne razumem, — je dejala Ariadna Georgijeva z drhtenim glasom in naenkrat je vsa prebledela. Oči so se ji zlovestno zaskrile. — Obdolžujem vas, da ste zahrbtno umorili mojega brata! — je odgovoril knez s trdim glasom. — Dragi Oleg Kirilovič, kaj se pa godi z vami? Kako ste mogli poslušati tako gusno kleveto? Kdo je ta podli klevetničnik, ki vam je natvezil to gusno laž? — je zatarnala Ariadna Georgijeva z jokajočim glasom. Pri tem se je delala nedolžno, toda napeti je morala vse sile, da je zadržala plamen gneva v svojih očeh. — Kdo? Svetnik tajne policije Ivan Grigorjevič Murzajev.

Veliki uspehi telesno vzgojnega dela

Jesenjika prireditve je v veliki meri dosegla svoj namen

Minulo soboto in nedeljo so bile na Jesenicah l. sportske igre Kranjske industrijske družbe, katerih se je udeležilo 178 članov velike delavske družine. V vseh panogah pa je nastopilo 478 tekmovalcev in tekmovalk.

Sprico velikih mednarodnih dogodkov je naša širša javnost skoraj molče šla preko te velike, morda največje letošnje jugoslovenske lahkoatletike prireditve. Prireditve sicer ni dala bleščočih rezultatov, pač pa je imela namen, da pritegne velik krog namestencev in delavcev KID ter njihovih svojcev, da goje telesne vaje, posebno one panoge, ki so za krepitve telesnih sil in zdravja človeka najbolj primerne in koristne.

Vzorno urejeno igranje je pričalo o temeljitosti dela, ki se do potankosti že nekaj let izvaja na vsem področju podjetja. Skrbno izvršene priprave, točno izvajanje velikga tekmovalnega sporeda, vzorno izvedena rediteljska služba — vse to je funkcioniralo kot točna in dobro navita ura.

Ze uro pred pričetkom tekem so začeli prihajati na igranje lepo razviti in visokorazni mladeniči in tudi že zreli od 40 do 50 let stari možje, med njimi pravi orjaki, ki so se krepko uveljavili pri vlačjenju vrvi. Med tekmovalci je vzbujal največjo pozornost 19letni enoroki mladenič, ki je bil med najboljšimi v skokih, telih in v metanju kopja. Jedro tekmovalcev so tvorili Sokoli, člani SK Bratstva, ASK Goranjca, TK Skale in SK Kovinarja, ki so pobrali vsa prva mesta.

Te sportske igre — prve v tako velikem obsegu na Jesenicah, so pokazale sadove večletnega vztrajnega in sistematičnega dela v telovadnicah in sportnih igrarih. Te igre so bile velika revija mladih sil, njih moči, volje, vztrajnosti in lepote. Ti uspehi niso od večerj, niti od lanskega leta, ampak segajo daleč nazaj v predvojna leta, ko so naši Sokoli ponesli ime naše

male, do tedaj še skoraj nepoznane ožje domovine v širni svet.

Te uspehe je rodilo dolgoletno trenje med posameznimi telovadnimi in sportnimi organizacijami in poedinci. Silno razgibano in živahno trenje je dvignilo raven telovadnih in sportnih sposobnosti in dajalo močno zasebno vzpodbudo do skrajnih možnosti vsem, ki so pri tem sodelovali.

To trenje je posebno v zadnjem desetletju prihajalo najmočnejše do izraza. Bilo pa je vedno na dostojni višini, tako da nikoli ni trpela čast nasprotnika, niti oseba niti domovinska varnost. Pač pa so pri tem rasli uspehi skoraj v vseh panogah sodobne telesne vzgoje. Uspehi jesenjskih telovadcev, smučarjev in alpinistov so znani širom naše države in še daleč preko njenih meja.

Največji uspehi so bili doseženi v telovadbi. Na Jesenicah je možno sestaviti vrsto telovadcev, ki bi se pri mednarodni telovadni tekmi lahko merila z marsikatero državo reprezentanco.

Sportske igre Kranjske industrijske družbe so podale bežno sliko prizadevanja društev in klubov za čim večji uspeh, napredek in razvoj sodobne telesne vzgoje. Pokazale so, da za sedanjimi v borbah preizkušenimi tekmovalci stopa na plan številna mlada garda, ki je zrasla med železom in jelekom. Bataljoni lepo raščenih mladeničev bodo kmalu stopili v prve vrste preizkušenih in ojeklenih borcev in jim sledili od uspeha do uspeha.

Upajmo, da bo Kranjska industrijska družba tudi v bodoče podpirala telesno vzgojo delavske mladine in prirejala sportske igre in da ji bodo pri tem sledila tudi druga velika podjetja v državi.

Želja nas vseh je, ki smo sodelovali pri prvih početkih telesno-vzgojnega dela, da društva in klubi ostanjejo v svoji do sedanjih samoniklosti in rasti, ker jim bo le medsebojno trenje pripomoglo do nadaljnjih uspehov.

Spor med hišnimi posestniki in dimnikarji

Zanimiv odgovor iz vrst ljubljanskih hišnih posestnikov

Na članek pod tem »senzacionalnim« naslovom v »Slovenskem Narod«, odgovarja Zdrženje dimnikarjev v Ljubljani, kjer skuša omalovaževati navedbe v tem spisu. Zakaj bi bil ta spis senzacionalen, res ne vem, ker vse to je bilo že poprej znano posameznim posestnikom in dimnikarjem v Ljubljani. Zdrženje dimnikarjev milostno priznava piscu omenjenega članka, da — sicer nekoliko pozna predpise, ki obstojajo pri nas glede javne požarne varnosti in opravljanja dimniške obrti, ter da si jih po svoje tolmači in bi rad kakor se vidi, svoje tolmačenje sugeriral tudi drugim.

Ako se je pisec zadevno kaj pregrešil, je združenje dimnikarjev dobro znano, kam naj ga kliče na odgovor.

V svojem odgovoru pravi Zdrženje dimnikarjev proti koncu prvega odstavka: — Pred vsem bi moral g. J. K. vedeti, da vsi ti predpisi obstojajo zato, da se zaščiti javna požarna varnost. Dimnikar pa je dolžan, da se po teh predpisih ravna, ravno tako seveda tudi hišni posestniki in stranke. — Ali se dimnikar takrat, ko pride v kuhinjo ter mu plača gospodinja ali pa služkinja 3 ali 4 din, ne da bi omedel šteditnik, tudi ravna po požarno varnostnih predpisih? Ako želite za to priti in dokazov, samo izvolite.

Glede izžiganja pa tole: V sredini mesta je dimnikar dolžni v neki hiši 5 dimnikov, ki se morajo izžgati. Gasilski urad pa je spoznal potrebo izžiganja samo za dva dimnika. Ako želi Zdrženje dimnikarjev zvedeti še več podobnih primerov,

mu je pisec »senzacionalnega« članka razdevoje na razpolago.

Da je cena 30 din za izžiganje dimnika previsoka, se bo Zdrženje lahko prepričalo če pogleda dimniškarsko tarifo, ki je stopila v veljavo 15. decembra 1923 ter je ostala v veljavi do 16. novembra 1932. V tej tarifi je bila pod točko 19. postavka za izžiganje dimnika v Ljubljani po 4 din, pristeto še za zamudo časa za vsako uro, ne večštevši prve ure zaposlenosti, po 3 din. Iz kakšnih razlogov je v sedanjih dimniškarskih tarifah ta postavka za izžiganje izpadla, bi morda vedelo povedati Zdrženje dimnikarjev.

Tukaj bi bilo pripomniti, da je zgoraj omenjena dimniškarska tarifa, ki je bila dosti nižja kakor sedanja, stopila v veljavo v dobi najboljših gospodarskih konjunktur, v času krize, to je 16. novembra 1932, pa se je dimniškarska tarifa izdatno zvišala, obenem pa se je tudi zaposlitev dimnikarjev zaradi zidanja novih hiš več kakor podvojila.

V letu 1927, ko je bila še prejšnja nižja tarifa v veljavi, je opravil pri pisu tega članka ometanje dimnikov sedanjih načelnik dimniškarskega združenja v Ljubljani ter računal po 85 din na pol leta. Po sedanjih višji tarifi pa opravlja to delo drug dimniškarski mojster po 60 din na pol leta. Kaj pravite g. načelnik, ali je bil vaš račun v skladu s takrat veljavno dimniškarsko tarifo?

Pisec »senzacionalnega« članka ni nikjer trdil, da nobeden dimnikar ni potreben izžiganja, nasprotno, on je v svojem spl-

su, ki ga je dostavil mestnemu poglavarstvu v Ljubljani, točno obrazložil, kakšni dimniki zahtevajo večjo in kalčni manjšo nego.

Slednje naj še pripomnimo, da marsikateri posestnik nove hiše misli, da spadajo naši dimniki pod točko 2. v dimniškarski tarifi, za katere se plača v prtilični hiši 3 din. Toda to je zmotno. Pod to točko in ceno spadajo tisti dimniki, ki imajo tolikšno širino, da gre lahko dimnikar vanje. Naši navadni dimniki, ki jih imenujemo ruske ali valjaste, pa spadajo pod točko 3., za katere se plača v prtiličnih hišah za enkratno ometanje po 2 din ter za vsako nadstropje po 50 par več.

Na koncu svojega spisa je Zdrženje dimnikarjev trdilo, da spora med posestniki in dimnikarji ni. Zakaj pa so se potem diktrale številne denarne kazni (kaznovan je bil tudi občinski svetnik) vlagale pritožbe na bansko upravo, vložila tožba na upravno sodišče v Celju itd.? Ali je bilo vse to morda znak prijateljstva?

J. K.

Hrastnica bo regulirana

Zmlnec, 18. septembra. Med grapami, najbližje škofiji Luki je Hrastnica, ki je povzročila v letih velikih poplav mnogo gora. Skozi grapo se namreč vije skromen potoček — hrastniški hudournik, ki postane ob vsakekratnih navih, zlasti na jesen in na pomlad izredno nevaren. Vode iz Polhograjskih Dolomitov drve namreč po izrednih strminah z veliko silo in naglo navzdol in tako se potok razbese do mere, ki bi mu je človek nikoli ne prisodil.

Njegovo divjanje je bilo zlasti usodno pred 15 in potem zopet pred 13 leti, ko je hrastniški hudournik zahteval šest človeških žrti in dva konja. Tedaj je voda naglo naraščala, drevela z neznanako naglico skozi grapo in je rušila vse, kar je dosegla. Vse od tedaj dalje se je posebno naglašala potreba po regulaciji potočka, ki naj bi se s primernimi ukrepi ukrotil. S subvencijo banske uprave so slednjič z deli pričeli. Regulacija Hrastnice ne bo izvršena naenkrat, marveč v etapah. Računajo, da bo delo v približno šestih letih opravljeno, toda le tedaj, ako bodo na razpolago zadostni krediti. Obljubljeno je, da bo razpoložljiv za vsako etapo okrog 100.000 din. celotno delo pa je preračunano na približnih 750.000 din. Delavci so pričeli najprej z deli v gornjem koncu grape, pri izvirkih, ki so znani pod imeni Toče, Mačkovec in Lipnik. Hrastniški hudournik bodo spravili v regulirano strugo, hkrati seveda pa bodo strokovni ljudje uporabili tudi vse druge mere, ki so pri takih delih potrebne, da Hrastnica ljudem ne bo v tveganju in strah. Prečke bodo onemogočile prehitro odtekanje vode, obstranske, tako zvane fašine pa bodo utrdele bregove, da bodo kulture zavarovane pred popolnim uničenjem, ako bi voda narasla.

Domaćini spremljajo regulacijo potoka z zadovoljstvom, še več: oni hočejo pomagati tudi z brezplačnimi vožnjami. Zaradi manjšega števila delovnih moči regulacija sicer ne napreduje, kakor bi se pričakovalo, kljub temu pa smemo trdno upati, da bodo dela dovršena, kakor je predvideno.

Domaćini spremljajo regulacijo potoka z zadovoljstvom, še več: oni hočejo pomagati tudi z brezplačnimi vožnjami. Zaradi manjšega števila delovnih moči regulacija sicer ne napreduje, kakor bi se pričakovalo, kljub temu pa smemo trdno upati, da bodo dela dovršena, kakor je predvideno.

Tečaji za pilote na ameriških univerzah

Ameriška vseučilišča so se odločila za uvedbo posebnih tečajev za pilote. Tečaje bodo smeli obiskovati samo dijaki 72 ur teoretičnega pouka in 50 ur za praktične plete. Ta učni načrt je trenutno uveden na 160 ameriških univerzah.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

RAZNO

Okasa tablete
in
spolni slabosti

OKASA
tablete za
moške
100 tablet Din 220.—
proti povzetju
Obito se v vseh lekarnah.
Zastopnik:
Lekarna Mr. Rožman Miroslav,
Beograd — Terazije 6
Ogl. reg. S. Br. 5846/39

lepo narejeno, računam delo
100 din. — Krojač Boštela, Dal-
matinova ul. 3. 2798

V 3 DNEH NEKADILE!
Pošljimo z garancijo po
povzetju din 50.—. Išče mo-
zastopnike za Slovenijo, Stancar,
Slapničarjeva 7 (dvor.) 2799

KLIŠEJE
JUGOGRAFIKA
VETRAVNA 1923

POSEST

Beseda 1.— Din, davek posebej
Najmanjši zmesek 15 Din
PARCELO 2000 kv. m.
med Vodnikovo in Celovško
cesto prodam. Poizve se v go-
stilni Debeljak, Dravice. 2799

SLUŽBE

TRGOVSKO SOTRUDNICO
starejšo, dobro izurjeno v ma-
nufakturi, špeceriji, drobnari-
jah, železnini, če možno tudi v
usnuju, sprejme Norb. Zanier &
sin, Sv. Peter, Savinjska dolina
2795

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši zmesek 8 Din
MOTORNO KOLO
350 — 500 ccm novejša tipe,
kupim. — Ponudbe na Franc
Rozman, Kranj. 2793

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši zmesek 8 Din
OREHOVA JEDRA IN MED
dobita najceneje v »Medarnik«,
Ljubljana, Židovska ul. 6.
45. T

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Ne posebno, — je odgovorila Ariadna Georgijeva na nemirnih bliščih v očeh. — Moj brat jih je imel pa zelo rad. Celo ko je odhajal na usodni sestanek, jih je vzel nekaj s seboj. Najbolj čudno je to, da so bile najdene te rože deloma v zapuščenem avtomobilu, deloma pa na pustem vrtu, kamor so bile vržene skozi okno. — Kje? Na kakšnem vrtu? V kateri ulici? — so se vsula vprašanja iz ust Ariadne Georgijevne. Komaj je skrivala presenečenje v svojih plamtečih očeh.

— Kolikor mi je znano, nekeje v Uspenski ulici, kar je v vašem okraju, — je odgovoril knez mirno. — Murzajev se je nehotel zarekati, potem mi pa ni hotel ničesar več povedati. Najbrž je vse to neumnost. Ti naši detektivski so zmožni vsega, v vsakem človeku vidijo morilca. Kakor Čehov s svojo švedsko vžigalico, tako se jim recimo zdi, da je name naslovljeno pismo mojega brata najbrž ponarejeno. Našli so nekega grafologa, ki trdi, da pisma ni pisal moj brat. Kakor da ne bi poznal bratove pisave!

— Ali pomeni to, da sem vam povedal, kje sem ga našel. Pozabil sem to.

— Kako je pa prišlo pismo v grafologove roke? In čemu? — je vprašala Ariadna Georgijeva z zanimanjem in le slabo je pri tem prikrivala svoj nemir.

— Izročil sem ga policiji kot vzorec bratove pisave. Oni so si pa to izmislili. Zato pri nas niso neumetelne pritožbe glede predhodnih preiskav. Zmožni so celo obdolžiti mene samega umora ali pa koga drugega, kdor bi bil slučajno v bratovi vili. Ali vi niste videli njegovega koticika, kamor se je zatekal pred bučnim svetom? — Ne, slišala sem samo o njem, da stoji nekeje v pustem gozdu.

— V tem primeru lažete! — je kričnil knez na njo z izpremenjenim glasom.

— Kaj naj to pomeni? Zdi se mi, da sem preslišala vaše besede, — je vzklila Ariadna Georgijeva in kri ji je zalila obraz. — Knez, danes vas sploh ne spoznam. Zakaj ta odmerjeni ton, zakaj ta ironija v glasu, če že ni roganje, in zakaj ta žalitev, zalučana mi v obraz? — Pač sem vas pa danes dobro spoznal jaz, — se je zasmajal knez strupeno. — Prosim vas oprostite, če sem vas razžalil. — Zdi se, da danes ni z vami vse v redu, da imate razdražene živce, — je dejala Ariadna Georgijeva. Vstala je. — Odhajam, vašo žalitev vam pa odpustim, ker lahko razumem vaše ravnanje, saj je v zvezi z najino skupno bolestjo. — Zbogom. Sporočite mi, kdaj boste nadaljevali potovanje.

— Ne bom ga nadaljeval.

— Zakaj ne? — Ker je portret že končan. — Kako? Tako hitro, brez moje navzočnosti? Pokažite mi ga, — je dejala Ariadna Georgijeva in stopila k stojalu. — Ali smem? — Prosim! Upam, da boste zadovoljni, — se je zasmajal knez strupeno.

Ko je Ariadna odgrnila platno in zagledala portret se je prestrašeno ozrla na kneza.

— Kaj pomeni to? — je zajecijala. — Sfrigio, — je odgovoril kne

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 75 z dne 20. t. m. objavlja ukaz o spremembah in dopolnitvah uredbe o oprostitvi mož od vojaške službe, navodila za pridobivanje pravice do specializacije iz balneologije in klimatologije ter razne objave iz »Službenih novic«.

— Izvoz vina iz Slovenije. V avgustu so slovenski vinogradniki in viniki trgovci iz Slovenije izvozili 159.107 litrov vina in sicer iz ljubljanskega, mariborskega in puškega sreza. V celoti smo izvozili iz Slovenije do konca avgusta v Nemčijo 818.508 l vina, v Češko 20.422 l, v Holandijo 891 l, v Poljsko 4923 l vina.

— Strašna toča v Hrvaškem Zagorju. Včeraj in predvčeršnjim je divjala v vsem Hrvaškem Zagorju nevihta, po kateri se je vsula toča, ki je napravila milijonsko škodo. Najbolj prizadeti so kraji od Krapine proti Golubovcu in Očuri. Toča je popolnoma uničila v teh krajih vinograde, pa tudi njive s krompirjem in drugimi pridelki. Zelo so trpeli tudi sadovnjaki. Škoda je tem večja, ker je bil prizadet najbolj siromah predel Hrvaškega Zagorja. Iz Križevcev poročajo, da je padlo toliko toče, da so jo morali z lopatami odmetavati z njiv. Tudi v Križevcih in v okolici so uničeni vsi vinogradi. Najbolj prizadeta je vas Miholjevac, kjer je toča oklestila vse sadno dreve in uničila brajce.

— 53.000.000 din za pasivno zaščito prebivalstva. Na zadnji seji mestnega sveta v Beogradu je bil soglasno sprejet predlog naj občina najame posojilo 52 milijonov din za pasivno zaščito civilnega prebivalstva. 12,5 milijona bodo uporabili za tehnično opremo pasivni obrambi, 10.000.000 za stroške evakuacije vseh otrok, če bi bila potrebna, 30 milijonov pa je namenjenih za nabavo rezervne zaloge živil.

— Kobaltovo rudo so našli na zapadnih obronkih planine Želina v dolini Ibra. To je prvo najdišče te redke rude v naši državi. Največ kobaltovne rude je v Afriki. Okrog 70% svetovne produkcije kobalta dobivajo iz belgijskega Konga in francoskega Maroka. Kobalt se uporablja največ pri proizvodnji posebne vrste jekla.

— Zagreb dobi najmodernejšo signalno napravo. Glavni kolodvor v Zagrebu bodo v kratkem preuredili in bo dobil najmodernejšo signalno in kretinsko napravo, ki bo obratovala avtomatsko in bo stala okrog 5 milijonov din. Vse nove naprave bodo na električni pogon in bo zadostoval pritisk na gumb za premikanje kretnic in postavljanje signalov.

— Velik izvoz bosanskih siliv. Pred dnevi se je pričel skoraj normalen izvoz siliv v Nemčijo. Veak dan izvozimo po poročilih iz Sarajeva 50 do 100 vagonov siliv. Izvoz bosanskih siliv v druge države pa je zelo omejen in zaradi tega kmetovalci predelavajo večji del letošnje dobe letine siliv v marmelado in žganje. Cena siliv je v Bosni zelo nizka. V kotorskim Pridobu je neki trgovec kupil 10 vagonov siliv po 38 par kg.

— Neprispešnost v Bosni. Tudi letos so obnovili v Sarajevu akcijo za odpravljanje neprispešnosti v Bosni. »Napretek« prosvetni delavci so imeli lani in predlanskim velik uspeh. V dveh letih so naučili po statističnih podatkih na področju Hercegovine in Bosne čitati in pisati okoli 30.000 kmetov in kmetice.

— Naši ribiči organizirajo ribolov v Palestini. Skupina ribičev iz Crkvenice je odpovala v Palestino, kjer je naše ribiče angažirala neka židovska trdnjava. Naši ribiči bodo zaposleni kot ribiški inštruktorji v različnih ribiških podjetjih v Palestini. Organizirali bodo tudi ribištvo v Palestini, kakor so organizirali pred leti ribištvo v Severni Ameriki. Opre-

mi so se s petimi ribiški čolni, mrežami in drugimi ribiški potrebščinami.

— Samomor starca. V Sremski Mitrovici se je obesil 85letni kmet Dušan Kusminac. Našli so ga že mrtvega v dvorani. V po. slovinem pismu je starac napisal, da so ga v smrt pognale družinske razmere.

— Tudi v šibensku strogo postopajo proti trgovcem, ki navijajo cene živil. Včeraj je šibenska policija izročila sodišču 28 trgovcev, ki so neupravičeno podražili moko, sladkor in maslo.

— Strašna nesreča v gramoznici. V Kumsalimih pri Banjaluki se je pripetila strašna nesreča v gramoznici, v kateri je 20letni delavec Mirko Rida kopal pesek.

— Gromna plast peska in ga zasula. Iz peska so molela samo še stopala nesrečnega delavca, ki je bil že mrtov, ko ga je njegov oče s pomočjo sosedov odkopal.

— Ker mu mati ni dovolila, da bi se vozil s koleksom, si je hotel končati življenje v Subotici 17letni, kipearski učenec Stjepan Slivac. Izpili je raztopino nekega praška, ki ga je kupil v lekarni za 15 din, in zavžil 30 aspirinov. Fantu so v bolnišnici izprali želodec in mu rešili življenje.

— Za gospodarsko neodvisnost. V zadnji številki »Gospodarske sloge« razpravlja dr. Rudolf Bičanić o vojni in kmetijski gospodarski politiki. Pisev ugotavlja, da bodo vojni zapletitiji vplivali na naše narodno gospodarstvo. Čeprav smo nevtralniki zaradi tega, kar imamo dokaj razvito trgovino z inozemstvom. V bodočnosti bodo primorani morda za tri ali več let uravnati našo gospodarsko politiko tako, da bomo čim manj odvisni od inozemstva. Naše glavne življenjske potrebe bomo morali kriti z lastnega gospodarskega področja. Predvsem je potrebno zagotoviti večjo gospodarsko neodvisnost kmetijskega gospodarstva. V vasi je treba organizirati medsebojno pomoč in sodelovanje, da bo mogla vas v potrebi živeti samo od svojega gospodarstva.

— Čaplje in galebi na Savi. Sprehajalci in domačini ob Savi pod Gameljani in pod šmarno goro so opazovali te dni dve lepi sivi čapli, ki sta se sprevetavali ob Savi. Čapli sta se zadržavali ob Savi nekaj dni, nakar sta odleteli dalje proti jugu. Domačini so opazovali dalje časa tudi igro dveh ali treh galebov, ki so letali nad savskimi valovi in tu pa tam sedli na breg. Na polju med Posavjem in št. Vidom se že nekaj dni zbirajo jate ptice selik, slasti skorce, ki nemirno poletavajo od njive do njive, od drevesa do drevesa in se zbirajo v še večje jate, da prav kmalu odleto v svoja zimska bivališča čez morje.

— Nesreča ne počiva. Iz Jarš so snoti prepeljali v bolnico dva uslužbenca v tovarni Indoplast in sicer Antona Brojana ter Stanka Vrhovca, ki sta se pri delu opelila z vrela smolo po rokah in po žvotu. — Delavko Marijo Biškajkovo, zaposleno v neki tovarni v Savljah je brnil v nogo konj in jo huje poškodoval. — Štletni sinček rudarskega pomočnika Franca Berksić iz Rudnika je padel doma s stola in si poškodoval levo nogo. — Delavca Petra Frelha je na dovratni gostilni pri Levu brnil konj v glavo. — V bolnico so davi prepeljali tudi sidarskega delavca Ivana Moleta, ki mu je padla na glavo opeka in ga huje poškodovala.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 26, v Beogradu in Kumboru 25, v Sarajevu 24, v Zagrebu 21, na Rabu 20, v Ljubljani 19, v Mariboru 17,2, na Visu 17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,9, temperatura je znašala 11,5.

mariborski meteorologi so sicer napovedali verjeten potres, vendar pa se Mariborčani niso dosti zmenili za njihove napovedi.

— Nedeljski osiroma ponedeljski potres! Sunki pa so nam dokazali, da je sponje Mariborčanov zelo trdno. Le malo števil Mariborčanov in Mariborčank, ki imajo zelo rahlo sponje, je opazilo, da nekaj ni v redu. Sele ob slišen bobnenju so postali pozorni in so se takoj zavedli, da gre za potres, ki pa je k sreči šel dvakrat mimo nas brez vsake škode.

Spomenik B. Bukšekovi

Za spomenik pok. B. Bukšekovi, ki ga bodo ob 10letnici smrti nepozabne umetnice s podporo rodoljubov in prijateljev

Mariborske in okoliške novice

— Bombaža ml. Tukačinja »Delavska politika« poroča: »Pretekli teden so se trjevali, da je nevarnost, da bi teletiste tovarne obstale zaradi pomanjkanja bombaža oziroma preje. Ostranjenja. Reko se je, da je na poti v tržaško luko parnik iz Zedinjenih držav, ki ima na krovu bombaž izrečno za mariborske tekstilne tovarne. Naknadno pa se je izkazalo, da so bile te vesti brez podlage. Dotični parnik je menda res prišel, toda brez bombaža, in obvestilo, ki je tudi prišlo, pravi, da parnik ni mogel vzeti te vrste tovaru s seboj zaradi vojne, ker bi lahko imel neprimljive.«

— Gibanje vinčarjev. V nedeljo 24. septembra se bodo zbrali vinčarji pri šišku v Košakih, da bodo razpravljali o novi vinčarski uredbi in položaju vinčarjev. Pošta. Študenti pri Mariboru 22. in 23. t. m. zaradi čiščenja uradnih prostorov ne bo poslovala s strankami. Obistnost naj odjaja ta dva dneva pošljike na mariborski poštni.

— Mirniški svrha. V splošni bolnici je umrl delavec Franc Kanta, star 26 let. Zalujočim svojem naše globoke sožalje! — Nočno lekarniško službo imata tek. teden lekarna P. Albanša pri sv. Antonu na Frankopanovi, telef. 27-01, ter K. Nigova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, telefon 21-79.

— Zamenjava starih delavskih odnos. poselskih knjižic. Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja vse one, ki imajo stare delavske ali poselske knjižice kakor n. pr. delavce, trgovce in obrtnike, nastavlence, kuharice, služkinje, hlapce i. t. d., da si pravočasno zamenjajo stare knjižice za nove poslovne knjižice, da ne bo ob koncu leta nepotrebnega navala. Od 1. januarja 1990. dalje ne bo namreč noben delavec in namestencec, ki ne bo imel nove poslovne knjižice, več pravilno zaposlen in se bo proti vsakomur, ki ne bo upošteval zadevnih predpisov, postopalo v smislu čl. 15. uredbi, t. j. s kaznijo od 50 do 500 din. Z isto kaznijo se bo kaznoval delodajalec, ki bo zaposlil po 1. 1. 1990 delavca ali namestencec brez nove poslovne knjižice predpisane s uredbo o poslovnih knjižicah št. 1. št. 258-47 od 10. VI. 1938.

— Lanskaj gledališki abonenti se še enkrat in zadnjič opozarjajo, da jim zašlejeni ponovno podaljšani rok poteče nepreklono v četrtek, 21. t. m. Po tem roku so preostali sedeži vsem abonentom na razpolago.

— Pri sreskem načelstvu Maribor — deani breg bodo 28. septembra t. l. ob pol dveh popoldne šoferski ispit. Zadevne prošnje je treba pravočasno vložiti.

— Iz vrst naših šahistov. V četrtek 28. t. m. bo pričel kvalifikacijskega turnirja šahovske sekcije UJNZB ob 20. v klubovih prostorih. Šahisti naj se prijavijo do 16. t. m. Vabljeni stari in novi člani.

— Vlom v Bresterni. V Bresterni pri Mariboru je bilo ponoči vplomeno v trgovino mešanega blaga Walter Rupih. Odnegli so iz trgovine vse manufakturne in še razno drugo blago ter jo skoraj popolnoma oplenili. Zdi se, da so plen odpeljali z vozom. Škoda je okrog 15.000 din.

— Maščevanje. Poselniki Mariji Netrat, stanujoči na Temnem, so zlikovali porazili trto na dvorišču. Neratova ima okoli 2000 din škoda. Dejanje je osumljeno neka ženska, ki je brajdo porezala iz maščevanja.

— Zaradi brezvestne špekulacije so ovačeni številni obrtniki in trgovci v Dravski dolini, ki so nakopili življenjske potrebščine in zvišali cene. Obtoženi bodo po zakonu o pobujanju draginje.

— Amazoška kri. Na Frankopanovi 20 je napadla neka ženska ženo višjega kontrolorja državnih železnic Marijo L., ki je pri napadu dobila poškodbe po glavi in rokah. Napadalka je nato pobegnila. Iščo jo policija.

— Kazne novice. Na banovinski cesti pri Libelcih se je splašal konj, ki je zdirjal z vozom v občestni jarek, kjer je voznik Simon Sadnik obelžal s poškodbami po vsem telesu. — Modistinja Elki Repnikovi iz Zgornjega Radvanja 78 je izginilo iz veže v stolni ulici 1 kolo znamke »Hamburg« s evid. št. 2-12583. — Na Aleksandrovi cesti je neki kolestar podrl 12letnega učenca Ivana Frelha, ki je obelžal s poškodbami na rokah in nogah. — V Cvetlični ulici 10 sta se preteklo noč okoli 3. zjutraj spila Anton K. in Marija P., ki živita v skupnem gospodinjstvu. Rabuka je privabila tudi stražnika, ki je obe aretiral, tako da sta morala del noči prebiti pri »Grafu«.

— Dobrota je sirota. K posestniku Ivanu Pihlerju v Jiršovci je prišel neki 40letni mož, ki je prošil za prenočišče. Pihler mu je odkazal prenočišče na seniku. Zjutraj je neznanec prišel spet v kuhinjo ter zaprosil za jutrjo, ki ga je tudi dobil. Ko pa je mož odšel, je Pihler ugotovil, da je s neznanec izginila tudi denarnica, ki je bila v neki omari in v kateri je bilo 2200 dinarjev gotovine. Orožnik polzedejuje za tatom.

— Nevarna razbojnik se potika po naših krajih. Oblastva so izdala tiralo za zloglasnim razbojnikom Antonom Hacojem, ki je, kakor znano, izvršil po Gorenjskem več drznih vlovov in ropov. Haco je oborožen s dvema samokresoma ter se potika, kakor domnevajo oblastva, v okolici Maribora ali po Dravskem polju.

— Maribor je privlačno. Mariborska policija je aretirala 40letnega trgovskega potnika Rudolfa Šuma in sicer zaradi tega, ker se je kljub temu, da je izgnan iz policijskega okoliša Maribora, spet pojavil v Mariboru. Po primerni kazni ga bodo ponovno izgnali.

— Impozantno kolo je predal. Skladničnik Joško Rečnik, stanujoči na Meljaki 85, je prijavil policiji, da je pred dnevi posodil svoje 1900 din vredno kolo nekemu 58-

letnemu krojaškemu mojstru Frideriku D. Pipušerji ulici. Toda D. koleso ni več vrnil, marveč ga je prodal. Zadeva bo imela svoje posledice pred sodniki.

— V »Kraški« je rodila. Bilo je okoli 5. ure zjutraj, ko je začutila 35letna deklica Marija Skratek, ki je uslužbena pri nekem posestniku pri Sv. Duhu pri Dravogradu, porodno krče. Ker je spala z neko drugo dekle v kleti, se je podala v stranišče na dvorišču, kjer je rodila. Toda pri porodu je otrok ženskiga spola padel v greznico, kjer se je zadušil. Zdravnik dr. J. Erato v Dravogradu je ugotovil, da je prišel otrok živ na svet in je otrok najbrže umrl zaradi izliva krvi, ker popok ni bil povezan in ker se je otrok zadušil. Orožniki so sedaj Marijo Skratkovo ovačili državnemu tožilstvu v Mariboru zaradi suma detomora.

— K uboju h. Hodošah. V zvezi z ubojem v Hodošah, o katerem smo poročali, so orožniki aretirali zaradi suma nekega Josipa Zajčka in Alojzija Zumerja, ki pa zatrjujejo, da sta nedolžna.

— Mariborske društvene novice. V nedeljo 24. t. m. ob 10 dopoldne bo v mali dvorani Narodnega doma redni občni zbor akademске podružnice Branibor v Mariboru.

— Taboři v magdalenskem župnišču. Se neizvedeni storilci so se vtihotapili v gospodarsko poslopije magdalenskega župnišča in so odnesli 200 kg težko travero.

— Velik požar v Halozah. Pri sv. Barbri v Halozah je zajel ogenj gospodarsko poslopije posestnice Marije Vidovič. Zaradi močnega vetra se je razširil na domaći Terenji Gavez in posestnika Franca Mikolajca. Zgorelo je tudi gospodarsko orodje in maloge pridelkov. Škoda je precej velika.

— Z Dravškega polja. Iz Silvnic nam poročajo: »Oni večer so imeli neki poslovilni večer. Vsa zmeda je pokazala, kako je s krčasnko ljubozno. Potem pa so se čuli v noč razni valčki in neka čudna povelja, ki so prihajala od neke omahujoče postave. Silvničani nismo mogli spati in smo prepričani, da bodo morda kaj poizvedovali, kdo je povzročil tulenje in kričanje.«

Mariborski sport

V nedeljo 24. septembra se bo nadaljevalo tekmovalstvo za prvenstvo LNP. V mariborskem okrožju LNP bodo tri tekme in sicer v Mariboru na stadionu ob Tržaški cesti SK Zelenčiči : SK Rapid, v Murski Soboti SK Mura : ISK Maribor, v Čakovcu pa Čakovčiki SK : SK Gradjanski. V mariborskem drugem razredu bosta dve tekmi, in sicer v Mariboru SK Slavija : SK Drava, v Ptujju pa SK Ptuj : SK Lendava.

Iz Celja

— c. Novi grobovi. V klinici v Zagrebu je umrl v torek v starosti 42 let krojaški mojster in posestnik g. Karel Kramer iz Celja. Pokojni je bil znanen narodni mož, bivši korodski bорец in splošno spoštovan obrtnik. Truplo so prepeljali v Celje. Pogreb bo danes ob 17. in mrtvašnice na mestnem pokopališču. V celjski bolnici je umrla v sredo 48letna strojnica žena Marija Muratova in Rogatca. Na Ostrožnem 74 pri Celju je umrl v sredo 78letni kamoscec ter bivši gostilničar in posestnik Jakob Ocvirk. Pogreb bo v petek ob 16. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. V Kaszarah pri Petrovcih je umrla 73letna posestnica Fani Privčikova. Pokojnik bodi ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožalje!

— c. Nesreča ne počiva. V Kaszarah pri Petrovcih je padel 40letni dinar Alojz Gorenjak v ponedeljek s jablana in si sloni mlado roko v ramenu. V torek je neka kolearka iz Zadorbe pri škofji vasi povzela 9letnega posestnikovega sinčka Jozeta Slapnika iz Trnovelj pri Celju. Deček si je zlomil levo nogo. V Lahovem grabnu pri Jurklošču si je delavca žena Marija Zupančičeva pri padcu zlomila desno roko. Fonesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c. Podaljšanje Samostanske ulice. Mestno gospodarstvo v Celju razglasa: Mestni svet celjski je na svoji seji 14. julija na prošnjo OUZD za spremembo regulacijskega načrta ulice Za kresjejo — Samostanska ulica spremenil svoj sklep z dne 21. aprila 1939 v toliko, da se podaljša Samostanska ulica od Za kresjejo do Vodničeve ulice po 8 m široki in 4 m visoki pasazi, če OUZD del pasaze na uradovem semljisku v celoti izgradi na svoje po načrtu, odobrenih po gradbeni oblasti, ter odstopi v javno uporabo, čim bo mestna občina izgradila tudi preostali del pasaze na sedanjem semljisku g. Franja Dolžana odnočno bo otvorila na tem preostalem delu zašasno odprto 8 m široko ulico. Ta odločitev se vključuje na nepremični OUZD. Dalje naj se pospešijo pogajanja s g. Franom Dolžanom za odkup odnočno zamenjavo njegovega posestva, da bi se ulica odprla za promet vsaj istočasno s otvoritvijo novega poslopija OUZD. V primeru brezuspešnih pogajanj se OUZD zavže, da uporabi bodočo pasazo kot vozi in jo kot tako primerno uredi. Otvoritev pasaze pa se odloži na nedolžen čas, vse dotlej, dokler se ne sklene zadevni sporazum s g. Franom Dolžanom. Proti temu sklepu so dopustne pritožbe na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani, ki jih je treba vlagati pri mestnem poglavarstvu v 15 dneh. Rok za pritožbo bo prišel teči v ponedeljek 25. t. m. Pravico do pritožbe imajo člani mestne občine, ki smatrajo, da sklep napreduje veljavnim zakonom in zakonitim nalogom oblasti.

Iz Prekmurja

— Dva nova gasilska doma v Prekmurju. Preteklo nedeljo so v Veliki Poljani odprli nov gasilski dom, ki ga je sgradilo gasilsko društvo ob 15letnici svojega delovanja. K slavnosti so se zbrali gasilci vseh osrednih društev, saj so polanski gasilci s strani po svojem poštvovalnem delu in uspehih. K lepi pridobitvi so jim čestitali mnogi gosti. V nedeljo 24. t. m. bo zopet lepa gasilska svečanost v obmejnih Prosenjakovcih, kjer si je agilna gasilska četa postavila prav tako lep dom, kakor ga imajo v Polani. Dom bo ustrezal vsem potrebam velikih okolinskih vasi, kjer pogosto divji ognjeni element uničuje imetje pridnih kmetovalcev. Blagoslovitev doma bo v nedeljo dopoldne, zatem pa bo narodna zabava na vrtu gostilne Varga. Tako je murskosloboška gasilska župa pridobila dva nova doma, ki pričata o zglednem delu prekmurskega gasilstva. Murskosloboška župa je znana kot največja v Sloveniji, saj je v njej vključenih 106 gasilskih čet z 2520 člani. Čete imajo 107 motornih brigad, 3 gasilske avtomobile, 34 štrikolenskih in 17 dvokolesnih brigad, s potrebnimi čevmi in drugim orodjem. Poleg tega je v župi 7 gasilskih godb, 5 društev pa ima svoje prapore. Predsednik murskosloboške gasilske župe je industrijec g. Josip Benko, čigar služba je v glavnem tako velik razmah in napredek župe.

— Smrtina žrtve karambole je postal brezposelni hlapec Karel Mavrič iz Stavenškega vrha. Ko se je peljal s koleksom proti Križevcem, je iz neznanega vzroka prišel pod tovorni avto, ki ga je šofiral Franc Babič iz Lukavec. Mavrič je dobil tako hude poškodbe, da je po prevozu v bolnico v Murski Soboti takoj izdihnil.

— Sod ji je zlomil nogo. Dinarica Frančiška Stranski v Nunki grapi je prala velik sod, ki se ji je pri delu skotalil na nogo in ji jo zlomil. Prepeljali so jo v sobosko bolnišnico.

Iz Slovenskih goric

— Skrajno slab pridelek krompirja. Po Slovenskih goricah so že po večini pospravili letošnji pridelek krompirja, ki pa je zelo slab, kar niti stari ljudje ne pominjajo tako slabega pridekla, kakor je letos. Rečunajo da je letošnji pridelek po večini na 75% manjši od lanskega. To bo za našega kmeta zelo obutno, ker ne bo imel niti dovolj zdravega krompirja za seme, ker se ga je poostala neka bolezen, ki onemogoča rast, dočim za domačo uporabo in prodajo ne bo preostajalo ničesar. Verok tolikšemu zmanjšanemu pridelku sta letošnja dolgotrajna suša in spomladna moča.

— Hud fantovski pretepec. Preteklo nedeljo zvečer so se v Zlaci pri Sv. Anji v Slov. gor. sprijeli fantje zaradi nekega dekleta. Vithalm Karl, kolarski pomočnik iz Zlie, je navajal z ročico na Lovrenčiča Alojza, pos. sina iz Ledine in mu zadel nekaj težkih udarcev po glavi in rebrih. Nevarno poškodovani Lovrenčič je obelžal pri hiši pos. Severja nezvesten in so ga domači ne vedoč, da ima tako teške poškodbe in misleč, da je pijan, spravili v hlev. Ker pa naslednjega jutra ni mogli nikamor, so ga prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. Vithalma ki je na glasu kot pretepec so aretirali orožniki.

Iz Trbovelj

Poučni sestaneč trboveljskih čebelarjev, ki je bil v nedeljo dopoldne pri čebelnjaku g. Mirka Sušnika ni imel zaželenega odziva. Kljub temu so prisotni z zanimanjem sledili predavanju predsednika g. J. Haučica st., ki je govoril o ozimovanju čebel. G. Haučiku je treba priznati, da je strokovnjak v čebelarstvu, ter je prisotnim dal marsikaj poučen in praktičen nasvet, kako je treba ravnati s čebelami. Predavanju je sledil strokovni razgovor o sedehah podružnice med drugim tudi gleda na članarino in udeležbo na tečaju za bolezenske strokovnjake za čebele, ki bo to zimo v Ljubljani. Pridružio ga bo slovensko čebelarstvo društvo. Od trboveljskih čebelarjev se udeležila tečaja g. predsednik Jozef Hauček in tajnik g. Dušan Lunder. Na sestanku se je ugotovilo, da je bila letošnja čebelarstva letina z ostrum na deževje in tudi sušo precej slaba. Le ajda je dala našim čebelarjem dosti hrane ter prizanesla čebelarjem, da ne bodo morali sledi pregloboko v žep, da čebelar preskrbi umetni denaturirani sladkor. Podružnica v Trbovljah se prav lepo razvija ter je za čebelarstvo pri nas vedno večje zanimanje. Društvo šteje okrog 40 članov ter je v stalnem porastu. Produkcija medu je zadovoljiva ter ima letos podružnica še dokaj medu za prodajo. Uspehi trboveljskih čebelarjev so v mnogostopnem uspehu marljivega vsakokratnega odbora, ki je podružnico opremlil s popolnim čebelarstvom orodjem, ki trboveljsko čebelarstvo društvo stavlja v tehnično ostru med najboljše opremljene v dravski banovini.

Šolske vesti. V letošnjem šolskem letu so trboveljske ljudske šole dobile nove šol. ske mošt ter so bili premeščeni na ljudsko šolo Trbovlje 2. gde. Marija Jugovic in Velenja — na dekliško šolo, g. Fr. Tili, doseženi honorarni nastavljenec na mestniški šoli v Zagorju — na deško šolo istotam, na šolo Trbovlje-Vode pa so prišli št. Judita Spilhal in Gisa P. Celja in Milko Rak, doseženi šolski upravitelj na Sv. Katarini, Eleonora Šuc iz Reke nad Laskim na dekliško šolo isto tam. S tem bi bil učiteljski zbor tukajšnjih ljudskih šol izpopolnjen v šeri, ki odgovarja vsotnim potrebam številne trboveljske dece. Preostaja pa nič manj važno vprašanje modernizacije in razširitev šolskih poslopij, ki pri današnjem učenem sistemu in sodobnih vzgojnih metodah nikakor ne odgovarjajo več najkrajnjim potrebam. Šola Trbovlje 2 zima dovolj sob ter se mora še nekaj let vnesti polnopravni pouk. Zlasti se tu občuti nedostajanje skupne dvorane in telovalnice, kar onemogoča sistematičen pouk v telovadbi in ovira skupne šolske prireditve ob priliki lokalnih in državnih praznov. Nevarne razmere pa vladajo v tem pogledu na vodenski šoli, ki je pač v pomseh vsemu stremiljenju po sodobni vzgoji ter potrebni sanitarnih in higijenskih pogojev. O tem se je že mnogo govorilo in pisalo, vendar pa se zd, da čintilji, ki je jasno obvezan k izgraditvi novega šolskega poslopija kljub vsem anketam, konferencam in zahtevam še vedno ni pripravljen, da ded rudarjev sgradi prostorno, svetlo in higijensko šolo!

MAGAJNO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

Zveza gospodinj pripravila grozdn teden Prirejen bo ob koncu septembra ali v začetku oktobra

Maribor, 20. septembra. Grozdn teden, ki jih uvajajo drugod, imajo svoj velik zdravstveni in tudi socialno gospodarski pomen. Tudi Maribor je sledil zgledu drugih mest in je Zveza gospodinj v Mariboru organizirala lani prvi grozdn teden, ki je v splošnem dobro uspel. Grozde so prodajali po nizki ceni na posebnih stojnicah na Glavnem trgu in na Rotovškem trgu, žal pa ga je bilo zaradi neugodnih vremenskih razmer pripravljene premalom, tako da se ni mogel program grozdnega tedna izvesti v tistem velikopoteznem obsegu, kakor je bil prvotno zamišljen.

Zveza gospodinj pripravila tudi letos grozdn teden. V petek 22. t. m. bo v »Vesni« poseben sestanek Zveze gospodinj, na katerem bodo sklepale o organizaciji letošnjega grozdnega tedna, ki bo ob koncu septembra, oziroma v začetku oktobra. Predvsem je potrebno, da se zagotovi primerna količina grozdja, ki naj se prodaja

po takšnih nizkih cenah, da si ga bodo lahko privoščili tudi pripadniki najnižjih in najslabših socialnih slojev. Razen tega je potrebno misliti na to, da bi se mesto prodaje prilagodilo razprostranjenosti prebivalstva. Tako naj bi bila prva stojnica na Trgu svobode, druga na Glavnem trgu (na srednjem prometnem toku kakor lani), tretja na Kralja Petra trgu, četrta pa na Vodnikovem trgu. Tako bi bilo mariborskim materam in gospodinjim omogočeno, da nakupijo grozde, ne da bi jim bilo treba hoditi na oddaljeno mesto prodaje grozdja. Ta predlog je bil izražen že lani in je upati, da ga bodo organizatorji drugega grozdnega tedna upoštevali. Končno mislimo še na našo šolsko mladino! Po šolah in drugih zavodih naj bi bilo dovolj grozdja, da se ga bo naša mladina lahko doobra naučila. Prav nič ne dvomimo, da bo uspeh drugega grozdnega tedna popolnoma enak lanskemu, če se bodo izraženi predlogi primerno upoštevali.

Ljudska kuhinja za naše izseljence

Važni sklepi za preskrbo vračajočih se izseljencev

Maribor, 20. septembra. Znano je, da si želijo številni naši izseljenci, ki bivajo v Nemčiji, zaradi vojnih dogodkov nazaj v domovino. Potrebno je, da jih ob prihodu v domovino čim bolje sprejememo. V tem pogledu so važni sklepi zagrebške konference, ki jo je sklical izseljenjski komisariat. Povod za sklicanje konference so dala mnoga pisma naših izseljencev v Nemčiji, ki izražajo prošnjo, da bi se mogli zaradi izbruhov vojne vrniti v domovino.

V smislu sklepov omenjena konference naj bi imel vsak delavec, ki se vrne domov, brezplačno vožnjo iz Maribora do kraja svojega bivališča. V Mariboru se bo organizirala na tukajšnjem glavnem kolodvoru posebna ljudska kuhinja, ki bo nu-

dila našim vračajočim se izseljencem potrebno okrepčilo. Razen tega bo izdalo ministrstvo za finance posebno navodilo. Narodni banki, v smislu katerega bo lahko zamenjala izseljenecem po službenem tečaju do 10 mark za vsakega izseljenca, tako da si bodo naši lahko kupili hrano od Marib

